

**INSTYTUT EKONOMICZNY
PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOŁY ZAWODOWEJ
W NOWYM SĄCZU**

**OCENA AKTYWNOŚCI
GMIN SUBREGIONU SĄDECKIEGO
ZA 2020 ROK**

Skład Zespołu:

1. dr Marek Reichel
2. dr Monika Danielska
3. dr Piotr Serafin
4. mgr Judyta Witowska

Nowy Sącz, lipiec 2021

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	2
I. UWAGI WYJAŚNIAJĄCE	4
II. PREZENTACJA WYNIKÓW CZĄSTKOWYCH.....	7
1. <i>Generowanie dochodów</i>	7
1.1. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących	7
1.2. Nadwyżka operacyjna per capita.....	9
1.3. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem.....	10
1.4. Dochody własne per capita.....	13
1.5. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita	14
2. <i>Pozainwestycyjna działalność gospodarcza</i>	16
2.1. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	18
2.2. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców.....	20
2.3. Wydatki na promocję gminy per capita.....	22
2.4. Wpływy z CIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy).....	24
3. <i>Aktywność inwestycyjna gminy</i>	26
3.1. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	26
3.2. Wydatki majątkowe per capita	28
3.3. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia	29
3.4. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita	31
3.5. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita	33
3.6. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita.....	35
3.7. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita.....	37
3.8. Środki unijne per capita.....	40
4. <i>Efekty polityki społecznej</i>	42
4.1. Saldo migracji na 1000 mieszkańców	42
4.2. Stopa bezrobocia rejestrowanego	43
4.3. Wydatki na ochronę zdrowia per capita	43
4.4. Liczba organizacji pozarządowych (fundacje, stowarzyszenia) na 1000 mieszkańców.....	47
4.5. Wpływy z PIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy).....	49
4.6. Wskaźnik komputeryzacji szkół (liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu)	51
4.7. Wyniki egzaminów ósmoklasisty według miejsca zamieszkania.....	53
III. UOGÓLNIONA OCENA AKTYWNOŚCI GMIN SUBREGIONU SADECKIEGO	58

Wprowadzenie

Instytut Ekonomiczny Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu przeprowadził analizę aktywności gmin Sądeckizny za kolejny, 2020 rok. Przedstawiana publikacja – podobnie jak za lata wcześniejsze – jest wynikiem współpracy Instytutu z Fundacją Sądecką, która jest głównym inicjatorem przedsięwzięcia oceny aktywności gmin subregionu sądeckiego.

Tegoroczny ranking był ósmym z kolei, przeprowadzanym dla wszystkich gmin powiatów subregionu sądeckiego: gorlickiego, limanowskiego, nowosądeckiego łącznie z Miastem Nowy Sącz. Wcześniejsze analizy i oceny, ograniczały się do gmin powiatu nowosądeckiego. Biorąc te ostatnie pod uwagę, jest to już trzynasta nasza publikacja ujmująca oceny osiągnięć badanych gmin.

Analizowanych łącznie było 39 jednostek, co z uwagi na ich liczbę wymagało sporego nakładu pracy związanej z przygotowaniem i odpowiednim przetworzeniem faktografii oraz opracowaniem wyników analizy. Bardzo dziękuję w tym miejscu za wysiłek Zespołowi Instytutu Ekonomicznego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu, w tym zwłaszcza kierującemu pracami, Panu dr Markowi Reichelowi. Pragnę również serdecznie podziękować Władzom Regionalnej Izby Obrachunkowej w Krakowie za pomoc w pozyskaniu materiałów liczbowych, niezbędnych dla realizacji koniecznych analiz. Bez tych informacji przedmiotowy ranking nie byłby możliwy.

W przeprowadzanej w kolejnych latach ocenie branych jest pod uwagę kilka komponentów obrazujących różne dokonania gmin. Główne znaczenie mają jednak, dokumentowane wskaźnikami finansowymi, osiągnięcia rozwojowe. Warto to podkreślić, gdyż tego rodzaju dokonania, pomimo, że odnotowane w skali jednego roku, swym efektem oddziaływać będą na warunki życia mieszkańców przez szereg kolejnych lat. W wielu z nich widzieć można podstawę do dalszego, trwałego rozwoju wskazywanych gmin.

Pragnę pogratulować zwycięzcom rankingu. Mam świadomość, że wysokie miejsca w ocenie są następstwem dużego wysiłku władz gmin, jak również całych społeczności lokalnych, w podejmowaniu i skutecznym realizowaniu wyzwań rozwojowych, w tym wykorzystaniu nadarzających się szans. Władzom wszystkim gmin Subregionu Sądeckiego życzę trafnych decyzji skutkujących wysokimi wskaźnikami rozwoju również w roku bieżącym (2021), którego wyniki mogą być przedmiotem kolejnej oceny.

Prof. dr hab. Tadeusz Kudlacz
Dyrektor Instytutu Ekonomicznego
PWSZ w Nowym Sączu

I. UWAGI WYJAŚNIAJĄCE

Analiza aktywności gmin Sądeckizny, będąca przedmiotem niniejszego opracowania, obejmuje 39 jednostek terytorialnych szczebla podstawowego z powiatów: gorlickiego (10), limanowskiego (12) i nowosądeckiego (16) oraz Nowy Sącz – miasto na na prawach powiatu (1). Tab.1 prezentuje podstawowe informacje (liczbę ludności i powierzchnię) badanych jednostek samorządu terytorialnego.

Tab. 1. Gminy Subregionu Sądeckiego – zestawienie jednostek poddanych badaniu

Lp.	Gmina	Ludność	Powierzchnia (ha)	Status
1	Gorlice	17 271	10 285	gmina wiejska
2	Lipinki	6 800	6 646	
3	Łużna	8 517	5 627	
4	Moszczenica	5 026	3 762	
5	Ropa	5 536	4 911	
6	Sękowa	4 937	19 480	
7	Uście gorlickie	6 880	28 780	
8	Biecz	16 742	9 825	gmina miejsko-wiejska
9	Bobowa	9 805	4 977	
10	Gorlice (miasto)	26 973	2 353	gmina miejska
11	Dobra	10 037	10 991	gmina wiejska
12	Jodłownik	8 717	7 219	
13	Kamienica	7 883	9 518	
14	Laskowa	8 195	7 248	
15	Limanowa	25 797	15 223	
16	Łukowica	10 133	6 965	
17	Mszana Dolna	17 618	17 002	
18	Niedźwiedź	7 379	7 422	
19	Słopnice	6 815	5 685	
20	Tymbark	6 608	3 270	
21	Limanowa (miasto)	15 067	1 870	gmina miejska
22	Mszana Dolna (miasto)	7 899	2 710	
23	Chelmiec	28 959	11 197	gmina wiejska
24	Gródek n/Dunajcem	9 243	8 819	
25	Grybów	25 618	15 315	
26	Kamionka Wielka	10 485	6 498	
27	Korzenna	14 546	10 695	
28	Łabowa	6 115	11 915	
29	Łącko	16 579	13 295	
30	Łososina Dolna	11 165	8 476	
31	Nawojowa	8 788	5 021	
32	Podegrodzie	13 391	6 473	
33	Rytro	3 752	4 190	

34		Krynica-Zdrój	16 596	14 513	gmina miejsko-wiejska
35		Muszyna	11 535	14 144	
36		Piwniczna-Zdrój	10 520	12 646	
37		Stary Sącz	23 793	10 088	
38		Grybów (miasto)	5 986	1 695	gmina miejska
39		Nowy Sącz	83 558	5 758	miasto na prawach powiatu

Źródło: dane GUS za rok 2018, www.stat.gov.pl.

Ocena aktywności gmin Sądecczyzny to projekt realizowany przez pracowników Instytutu Ekonomicznego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu od 2008 roku. Warto podkreślić, że na przestrzeni tego okresu pewnej modyfikacji uległ zarówno zakres podmiotowy analizy (mimo, że zawsze stosowano nazwę „Sądecczyzna”), jak i zakres przedmiotowy w rozumieniu wskaźników wykorzystanych do analizy. W pierwszych pięciu latach (analizy za lata 2008-2012) badanie odnosiło się do gmin powiatu nowosądeckiego oraz miasta Nowego Sącza. Od roku 2014 badaniem obejmowane są również gminy powiatu gorlickiego i powiatu limanowskiego.

Wykorzystane w ocenie wskaźniki (w liczbie 24) zostały przyporządkowane do czterech głównych kategorii, którymi są: generowanie dochodów, pozainwestycyjna działalność gospodarcza, aktywność inwestycyjna gminy i efekty polityki społecznej. Część z tych wskaźników rekomendowana jest przez Ministerstwo Finansów (jako wskaźniki zalecane przy ocenie sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego), natomiast wszystkie zestawione zostały w Tab.2.

Tab. 2. Wskaźniki uwzględnione w opracowaniu

Lp.	Wskaźnik
I. Generowanie dochodów	
1.	Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących
2.	Nadwyżka operacyjna per capita
3.	Udział dochodów własnych w dochodach ogółem
4.	Dochody własne per capita
5.	Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita
II. Pozainwestycyjna działalność gospodarcza	
1.	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
2.	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
3.	Wydatki na promocję gminy per capita
4.	Wpływy z CIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy)

III. Aktywność inwestycyjna gminy	
1.	Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem
2.	Wydatki majątkowe per capita
3.	Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia
4.	Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita
5.	Wydatki majątkowe (w tym inwestycyjne) na oświatę i wychowanie per capita
6.	Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita
7.	Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita
8.	Środki unijne per capita
IV. Efekty polityki społecznej	
1.	Saldo migracji na 1000 mieszkańców
2.	Stopa bezrobocia rejestrowanego
3.	Wydatki na ochronę zdrowia per capita
4.	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców
5.	Wpływy z PIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy)
6.	Wskaźnik komputeryzacji szkół
7.	Wyniki egzaminów ósmoklasisty

Źródło: opracowanie własne.

II. PREZENTACJA WYNIKÓW CZĄSTKOWYCH

1. Generowanie dochodów

1.1. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących

Nadwyżka operacyjna traktowana jest – zwłaszcza w krótkiej perspektywie czasu – jako jeden z najbardziej syntetycznych wskaźników zarówno kondycji finansowej jednostki samorządu, jej potencjału inwestycyjnego, jak i zdolności pozyskiwania kapitału obcego. W pewnym uproszczeniu można powiedzieć, że jej wielkość pokazuje wielkość środków pozostających do dyspozycji jednostki po sfinansowaniu podstawowych potrzeb o charakterze bieżącym i w związku z tym określana jest ona często mianem „barometru” kondycji finansowej jednostki. Z reguły wykazuje ona pozytywną korelację z wielkością dochodów ogółem w przeliczeniu na mieszkańca, jednakże zależność ta nie ma charakteru bezwarunkowego.

Nadwyżka operacyjna stanowi dodatni wynik różnicy pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi w danym roku budżetowym (wynik ujemny to „deficyt operacyjny”). Zgodnie z art. 235 ustawy o finansach publicznych, dochodami bieżącymi budżetu jednostki samorządu terytorialnego są „dochody budżetowe niebędące dochodami majątkowymi”, czyli dochodami obejmującymi dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku oraz dochody w tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Analogicznie, wydatkami bieżącymi budżetu – w rozumieniu art. 236 – są „wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi” (inwestycje i zakupy inwestycyjne, zakup i objęcie akcji i udziałów, wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego). W grupie wydatków bieżących można wyodrębnić kilka głównych kategorii wydatków bieżących, do których należą między innymi wydatki jednostek budżetowych na wynagrodzenia i realizację zadań statutowych, dotacje na zadania bieżące, świadczenia na rzecz osób fizycznych, wypłaty w z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu, jak i wydatki na obsługę długu danej jednostki.

Na potrzeby badania aktywności gmin Sądecczyzny wykorzystano relację nadwyżki operacyjnej oraz wydatków bieżących. Interpretacja tego wskaźnika generalnie opiera się na założeniu, że im większa jest jego wartość (wyższy udział nadwyżki operacyjnej w wydatkach bieżących), tym sytuacja jednostki samorządu terytorialnego jest korzystniejsza.

Tab. 3. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Sękowa	0,30	1.	Sękowa	7,50
2.	Bobowa	0,18	2.	Gródek nad Dunajcem	4,00
3.	Słopnice	0,16	3.	Słopnice	3,20
4.	Korzenna	0,14	4.	Lipinki	2,00
	Limanowa	0,14	5.	Łącko	1,86
5.	Łącko	0,13	6.	Grybów (m)	1,75
6.	Chełmiec	0,12		Uście Gorlickie	1,75
	Grybów	0,12	7.	Bobowa	1,64
	Nawojowa	0,12	8.	Niedźwiedź	1,50
	Rytro	0,12	9.	Mszana Dolna (m)	1,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 4. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Sękowa	0,30	1.	Sękowa	7,50
2.	Bobowa	0,18	2.	Lipinki	2,00
3.	Moszczenica	0,11	3.	Uście Gorlickie	1,75
4.	Lipinki	0,10	4.	Bobowa	1,64
5.	Ropa	0,10	5.	Ropa	1,25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 5. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Słopnice	0,16	1.	Słopnice	3,20
2.	Limanowa	0,14	2.	Niedźwiedź	1,50
3.	Mszana Dolna	0,11	3.	Mszana Dolna (m)	1,40
4.	Niedźwiedź	0,09	4.	Kamienica	1,17
5.	Kamienica	0,07		Limanowa	1,17
	Mszana Dolna (m)	0,07			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 6. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Korzenna	0,14	1.	Gródek nad Dunajcem	4,00
2.	Łącko	0,13	2.	Łącko	1,86
3.	Chełmiec	0,12	3.	Grybów (m)	1,75
	Grybów	0,12	4.	Kamionka Wielka	1,33
	Nawojowa	0,12		Rytro	1,33

Rytro	0,12
-------	------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Analizując wartości wskaźnika relacji nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących badanych jednostek samorządu terytorialnego, które w roku 2020 znalazły się w „pierwszej dziesiątce” rankingu, można zauważyć, że uzyskane w omawianym zakresie wartości były zupełnie odmienne w stosunku do wyników osiągniętych przez gminy w ubiegłym (2019) roku.

Pierwsze miejsce w ogólnej klasyfikacji zajęła gmina Sękowa (z wynikiem 0,30), która nie znalazła się w pierwszej dziesiątce ubiegłym roku. W „pierwszej trójce” zestawienia znalazły się ponadto dwie gminy: Bobowa (0,18) oraz Słopnice (0,16).

1.2. Nadwyżka operacyjna per capita

Nadwyżka operacyjna uznawana jest za jeden z istotniejszych wyznaczników kondycji finansowej jednostek samorządu terytorialnego. W związku z tym w analizie aktywności gmin Sądeckiej została wykorzystana także wskaźnik prezentujący jej wielkość w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Przyjęto, że im wyższa wartość wskaźnika, tym lepsza sytuacja badanych jednostek.

Tab. 7. Nadwyżka operacyjna per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Sękowa	1 419,82	1.	Sękowa	7,75
2.	Bobowa	938,79	2.	Gródek nad Dunajcem	3,62
3.	Słopnice	784,44	3.	Słopnice	3,25
4.	Korzenna	676,45	4.	Łącko	1,97
5.	Łącko	671,14	5.	Lipinki	1,90
6.	Grybów	619,09	6.	Uście Gorlickie	1,89
7.	Limanowa	608,43	7.	Grybów (m)	1,74
8.	Chełmiec	589,61	8.	Bobowa	1,72
9.	Rytro	543,58	9.	Niedźwiedź	1,59
10.	Nawojowa	531,95	10.	Mszana Dolna (m)	1,47

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 8. Nadwyżka operacyjna per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Sękowa	1 419,82	1.	Sękowa	7,75
2.	Bobowa	938,79	2.	Lipinki	1,90

3.	Ropa	520,41
4.	Moszczenica	501,54
5.	Lipinki	466,08

3.	Uście Gorlickie	1,89
4.	Bobowa	1,72
5.	Ropa	1,26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 9. Nadwyżka operacyjna per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Słopnice	784,44		1.	Słopnice	3,25
2.	Limanowa	608,43		2.	Niedźwiedź	1,59
3.	Mszana Dolna	494,82		3.	Mszana Dolna (m)	1,47
4.	Niedźwiedź	463,37		4.	Kamienica	1,22
5.	Kamienica	354,15			Limanowa	1,22

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 10. Nadwyżka operacyjna per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Korzenna	676,45		1.	Gródek nad Dunajcem	3,62
2.	Łącko	671,14		2.	Łącko	1,97
3.	Grybów	619,09		3.	Grybów (m)	1,74
4.	Chełmiec	589,61		4.	Rytro	1,46
5.	Rytro	543,58		5.	Kamionka Wielka	1,43

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Zestawienie w 2020 „otworzyła” z wynikiem 1419,82 zł gmina Sękowa, która awansowała w tym zestawieniu do pierwszej dziesiątki w odniesieniu do w rankingu za rok 2019. Drugą oraz trzecią lokatę zajęły gminy: Bobowa (938,79 zł), a także Słopnice (784,44 zł).

1.3. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem

Aby jednostka samorządu terytorialnego dobrze działała i rozwijała się, musi realizować określone zadania – zarówno o charakterze bieżącym, jak i rozwojowym. Do ich realizacji konieczne są zasoby finansowe, które według zapisów Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego „powinny być proporcjonalne do kompetencji przewidzianych przez Konstytucję lub prawo”. Istotną część tych zasobów stanowią dochody. W przypadku Polski, zgodnie z art. 167 Konstytucji RP, „dochodami jednostek samorządu są ich dochody własne, subwencje ogólne i dotacje celowe z budżetu państwa”. Pierwszą z wymienionych kategorii

dochodowych stanowią dochody własne, które (mimo braku definicji ustawowej) traktowane są jako dochody ściśle związane z jednostkami samorządu i oddane im we władanie, co oznacza dla nich pewną możliwość oddziaływania na wielkość i konstrukcję tych dochodów (zwłaszcza w przypadku jednostek podstawowych), a tym samym ograniczony wpływ państwa w tym obszarze.

Katalog dochodów własnych jednostek samorządu wszystkich szczebli organizacyjnych wynika z ustawy o dochodach jednostek samorządu i w przypadku gmin (art. 4) obejmuje wpływy z podatków (od nieruchomości, rolnego, leśnego, od środków transportowych, dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych), wpływy z opłat (między innymi skarbowej, targowej, miejscowej, uzdrowskiej, od posiadania psów, eksploatacyjnej), dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych, dochody z majątku gminy, spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy, oraz dochody z kar pieniężnych i grzywien. W rozumieniu ustawy dochody własne stanowi także 5% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami (o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej), odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę, odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy, a także odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, jak również dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego i inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów. Do dochodów własnych (mimo, że jest to dyskusyjne) wliczane są również dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy (39,34%) oraz podatku dochodowego od osób prawnych, od podatników tego podatku, posiadających siedzibę na obszarze gminy (6,71%).

Analizując udział dochodów własnych w dochodach ogółem jednostki samorządu terytorialnego przyjmuje się, że im ten udział jest większy, tym większa jest samodzielność tej jednostki a także przewidywalność określonych zdarzeń i procesów finansowych. Wysoki poziom dochodów własnych związany jest bowiem z ich relatywnie dużą stabilnością w czasie, co daje możliwość podejmowania określonych decyzji zarówno o charakterze taktycznym, jak i strategicznym, a tym samym kształtowania lokalnej polityki finansowej.

Tab. 11. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
------	-------	--------------------	------	-------	----------

1.	Sękowa	0,54
2.	Krynica-Zdrój	0,53
3.	Gorlice (m)	0,50
4.	Limanowa (m)	0,46
5.	Mszana Dolna (m)	0,42
	Nowy Sącz	0,42
6.	Chełmiec	0,40
7.	Muszyna	0,38
8.	Rytko	0,36
9.	Grybów (m)	0,34
	Tymbark	0,34

1.	Sękowa	2,35
2.	Łużna	1,65
3.	Słopnice	1,56
4.	Bobowa	1,50
5.	Ropa	1,47
6.	Kamionka Wielka	1,38
7.	Dobra	1,37
8.	Łącko	1,35
9.	Laskowa	1,33
10.	Łukowica	1,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 12. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Sękowa	0,54	1.	Sękowa	2,35
2.	Gorlice (m)	0,50	2.	Łużna	1,65
3.	Uście Gorlickie	0,30	3.	Bobowa	1,50
4.	Biecz	0,28	4.	Ropa	1,47
	Gorlice	0,28	5.	Uście Gorlickie	1,15
	Łużna	0,28			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 13. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Limanowa (m)	0,46	1.	Słopnice	1,56
2.	Mszana Dolna (m)	0,42	2.	Dobra	1,37
3.	Tymbark	0,34	3.	Laskowa	1,33
4.	Limanowa	0,29	4.	Łukowica	1,28
5.	Laskowa	0,28	5.	Jodłownik	1,23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 14. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	0,53	1.	Kamionka Wielka	1,38
2.	Nowy Sącz	0,42	2.	Łącko	1,35
3.	Chełmiec	0,40	3.	Grybów	1,24
4.	Muszyna	0,38		Rytko	1,24
5.	Rytko	0,36	4.	Grybów (m)	1,21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Analizując wyniki uzyskane przez liderów rankingu, z punktu widzenia udziału dochodów własnych w dochodach ogółem, można zauważyć, iż w porównaniu do 2019 roku, tylko dwie jednostki – gmina Krynica-Zdrój i miasto Gorlice – zajęły „czołowe” pozycje w zestawieniu. Obydwie jednostki ustąpiły miejsca na podium gminie Sękowa (0,54).

1.4. Dochody własne per capita

Omówione we wcześniejszym punkcie dochody własne są często zestawiane z liczbą mieszkańców danej jednostki samorządu. Relacja ta (dochody własne per capita) stanowi jeden z popularniejszych mierników sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego. Jest on wykorzystywany głównie w analizie porównawczej sytuacji kilku jednostek lub w analizie wybranej jednostki na przestrzeni określonego czasu.

Tab. 15 Dochody własne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Sękowa	5 738,61	1.	Sękowa	4,40
2.	Krynica-Zdrój	3 981,85	2.	Łużna	1,85
3.	Nowy Sącz	3 349,98		Słupnice	1,85
4.	Limanowa (m)	3 274,50	3.	Bobowa	1,70
5.	Muszyna	2 777,78	4.	Ropa	1,66
6.	Gorlice (m)	2 672,93	5.	Kamionka Wielka	1,61
7.	Chełmiec	2 410,20	6.	Laskowa	1,56
8.	Mszana Dolna (m)	2 247,55	7.	Grybów (m)	1,55
9.	Grybów (m)	2 230,71		Moszczenica	1,55
10.	Uście Gorlickie	2 199,12	8.	Dobra	1,52

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 16. Dochody własne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Sękowa	5 738,61	1.	Sękowa	4,40
2.	Gorlice (m)	2 672,93	2.	Łużna	1,85
3.	Uście Gorlickie	2 199,12	3.	Bobowa	1,70
4.	Bobowa	1 822,26	4.	Ropa	1,66
5.	Łużna	1 738,03	5.	Moszczenica	1,55

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 17. Dochody własne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
-------------------	--	--	--	--	--

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika
1.	Limanowa (m)	3 274,50
2.	Mszana Dolna (m)	2 247,55
3.	Tymbark	1 892,93
4.	Laskowa	1 797,44
5.	Limanowa	1 689,19

L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Słopnice	1,85
2.	Laskowa	1,56
3.	Dobra	1,52
4.	Łukowica	1,50
5.	Limanowa	1,35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 18. Dochody własne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	3 981,85	1.	Kamionka Wielka	1,61
2.	Nowy Sącz	3 349,98	2.	Grybów (m)	1,55
3.	Muszyna	2 777,78	3.	Rytro	1,49
4.	Chełmiec	2 410,20	4.	Łącko	1,43
5.	Grybów (m)	2 230,71	5.	Stary Sącz	1,32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Porównując wartości wskaźnika dochodów własnych per capita, uzyskanych przez 39 badanych gmin Subregionu Sądeckiego, można zauważyć nieznaczne zmiany wśród liderów rankingu względem 2019 roku. Pierwsze miejsce w ogólnej klasyfikacji zajęła Sękowa z wynikiem 5738,61 zł. Drugie i trzecie miejsce w zakresie dochodów własnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, w roku 2020 zajęły gmina Krynica-Zdrój i miasto Nowy Sącz z wynikami 3981,85 zł i 3349,98 zł.

1.5. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita

Wpływy z podatków i opłat lokalnych mają kluczowe znaczenie dla samodzielności finansowej gmin, a zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, zaliczane są do ich dochodów własnych. Nie zostały one nigdzie zdefiniowane w sposób jednoznaczny, jednakże przypisuje im się określone cechy, do których należy zaliczyć finansowanie istniejących potrzeb jednostki samorządu terytorialnego, jak i umożliwienie władzom lokalnym kształtowania własnych dochodów poprzez przekazanie im określonego (w rzeczywistości ograniczonego) władztwa podatkowego. Podatki lokalne w Polsce tworzą obecnie grupę siedmiu tytułów, którymi są: podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek leśny, podatek od środków transportowych, podatek dochodowy od osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn, a także podatek od czynności cywilnoprawnych. Do grupy opłat lokalnych zaliczyć natomiast należy między

innymi opłatę skarbową, opłatę targową, opłatę miejscową, opłatę uzdrowiskową, opłatę od posiadania psów oraz opłatę eksploatacyjną.

Podatki i opłaty lokalne stanowią jedno ze źródeł dochodów własnych gmin. Na terenie całego kraju obowiązują jednolite kategorie podatków i opłat lokalnych (wprowadzane ustawowo na szczeblu centralnym), jednakże władzom gminnym przekazano pewne uprawnienia w zakresie tzw. władztwa daninowego, dotyczące kształtowania obciążeń daninowych¹. Obejmują one między innymi stawki podatkowe (w zakresie wyznaczonym ustawą), podstawę opodatkowania, zwolnienia przedmiotowe, zwolnienia podmiotowe, a także ulgi podatkowe. Dodatkowo władze gminy mogą także umarzać należności, rozkładać je na raty, itp.²

Należy jednak pamiętać, że terminy „podatki lokalne” i „opłaty lokalne” dla potrzeb niniejszego opracowania obejmują wszystkie tytuły wymienione w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (a nie tylko te, które zostały wprowadzone ustawą o podatkach i opłatach lokalnych). Wskaźnik wykorzystany w ocenie aktywności gmin Sąddeckich oparty został na relacji pomiędzy wolumenem wpływów z podatków i opłat lokalnych w badanej gminie a ilością jej mieszkańców.

Tab. 19. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	1 173,21	1.	Limanowa	1,31
2.	Nowy Sącz	853,92	2.	Laskowa	1,19
3.	Limanowa (m)	808,62	3.	Dobra	1,15
4.	Muszyna	802,16	4.	Grybów (m)	1,13
5.	Gródek nad Dunajcem	797,69	5.	Limanowa (m)	1,12
6.	Gorlice (m)	748,93		Łososina Dolna	1,12
7.	Tymbark	648,38		Sękowa	1,12
8.	Uście Gorlickie	609,54	6.	Słupnice	1,10
9.	Mszana Dolna (m)	491,97	7.	Biecz	1,09
10.	Chełmiec	457,38		Gorlice	1,09
				Grybów	1,09
				Łużna	1,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

¹ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483, późn. zmianami), art. 168.

² R. Przygodzka, *Władztwo podatkowe a stabilność finansowa gmin*, [w:] *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, nr 40 (4/2014), s.335.

Tab. 20. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Gorlice (m)	748,93		1.	Sękowa	1,12
2.	Uście Gorlickie	609,54		2.	Biecz	1,09
3.	Sękowa	429,40			Gorlice	1,09
4.	Biecz	349,94			Łużna	1,09
5.	Gorlice	264,08		3.	Gorlice (m)	1,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab.21. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Limanowa (m)	808,62		1.	Limanowa	1,31
2.	Tymbark	648,38		2.	Laskowa	1,19
3.	Mszana Dolna (m)	491,97		3.	Dobra	1,15
4.	Laskowa	339,56		4.	Limanowa (m)	1,12
5.	Dobra	291,13		5.	Słopnice	1,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab.22. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	1 173,21		1.	Grybów (m)	1,13
2.	Nowy Sącz	853,92		2.	Łososina Dolna	1,12
3.	Muszyna	802,16		3.	Grybów	1,09
4.	Gródek nad Dunajcem	797,69		4.	Gródek nad Dunajcem	1,08
5.	Chełmiec	457,38			Kamionka Wielka	1,08
					Łącko	1,08
					Podegrodzie	1,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Analizując wielkość wpływów do budżetów gmin Subregionu Sądeckiego z tytułu podatków i opłat lokalnych w przeliczeniu na jednego mieszkańca, można zauważyć, że grupa liderów rankingu jest niemal tożsama z gminami, które zajmowały czołowe pozycje w zestawieniu za 2019 rok.

Wśród analizowanych jednostek samorządu terytorialnego pierwsze miejsce pod względem wielkości wpływów do budżetu z tytułu podatków i opłat lokalnych per capita zajęła gmina Krynica-Zdrój, z wartością wskaźnika 1173,21 zł. Warto zauważyć, że gmina ta

jest niekwestionowanym liderem w omawianej kategorii, zajmując pod tym względem niezmiennie pierwsze miejsce w zestawieniu od 2013 roku. Na drugiej pozycji znalazło się miasto Nowy Sącz (853,92 zł). Trzecią lokatę objęło miasto Limanowa (808,62 zł).

2. Pozainwestycyjna działalność gospodarcza

2.1. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

Przedsiębiorczość odgrywa istotną rolę w procesie wzrostu gospodarczego, gdyż stanowi szansę na znaczące zwiększenie potencjału rozwojowego. Cechuje ją myślenie perspektywiczne, rozwojowe, jak również postrzeganie zmian zachodzących na rynku jako sprzyjających okoliczności do realizowania nowych pomysłów oraz tworzenia pewnych wartości. Przedsiębiorczość pełni w systemie ekonomicznym wiele ważnych funkcji. Umożliwia ona pełne wykorzystanie zasobów (nawet kosztem wysokiego ryzyka), w szczególności niematerialnych, do których można zaliczyć między innymi wiedzę i kapitał intelektualny, będące fundamentem nowoczesnych gospodarek.

Stworzenie korzystnych warunków rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, której odpowiednio wysoki poziom stanowi podstawowy czynnik rozwoju tych procesów, należy do głównych zadań władz samorządowych, ponoszących pełną odpowiedzialność za efekty prowadzonej polityki rozwoju i rozwój przedsiębiorczości lokalnej. Dysponują one w tym zakresie między innymi krótko- i długoterminowymi instrumentami finansowymi, infrastrukturą techniczną (w tym drogową i kanalizacyjną), przy pomocy których mogą oddziaływać na lokalne życie gospodarcze.

Biorąc pod uwagę fakt, iż jednym z elementów świadczących o aktywności danej jednostki samorządu terytorialnego, będącym także wyznacznikiem poziomu przedsiębiorczości w gminie, jest nie tylko liczba działających, lecz także nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, w niniejszym opracowaniu uwzględniono wskaźnik stanowiący iloraz nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w danej jednostce i liczby jej mieszkańców.

Tab. 23. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika
1.	Niedźwiedź	12,33
2.	Słopnice	11,30
3.	Laskowa	10,98
4.	Uście Gorlickie	9,88
5.	Mszana Dolna (m)	9,87
6.	Rytro	9,86
7.	Limanowa (m)	9,82
8.	Nawojowa	9,67
9.	Piwniczna-Zdrój	9,51
10.	Ropa	9,39

L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Słopnice	1,30
2.	Niedźwiedź	1,22
3.	Łososina Dolna	1,16
4.	Grybów (m)	1,12
5.	Laskowa	1,09
6.	Limanowa (m)	1,08
	Ropa	1,08
7.	Kamionka Wielka	0,98
	Korzenna	0,98
8.	Łącko	0,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 24. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Uście Gorlickie	9,88	1.	Ropa	1,08
2.	Ropa	9,39	2.	Lipinki	0,93
3.	Sękowa	7,49	3.	Bobowa	0,88
4.	Gorlice	6,95	4.	Moszczenica	0,87
5.	Bobowa	6,53	5.	Łużna	0,83

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 25. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Niedźwiedź	12,33	1.	Słopnice	1,30
2.	Słopnice	11,30	2.	Niedźwiedź	1,22
3.	Laskowa	10,98	3.	Laskowa	1,09
4.	Mszana Dolna (m)	9,87	4.	Limanowa (m)	1,08
5.	Limanowa (m)	9,82	5.	Limanowa	0,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 26. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Rytko	9,86	1.	Łososina Dolna	1,16
2.	Nawojowa	9,67	2.	Grybów (m)	1,12
3.	Piwniczna-Zdrój	9,51	3.	Kamionka Wielka	0,98
4.	Chełmiec	8,98		Korzenna	0,98
	Grybów	8,98	4.	Łącko	0,96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Wśród analizowanych jednostek samorządu terytorialnego pierwsze miejsce pod względem liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych zajęła gmina Niedźwiedź z wynikiem 12,33. Jednostka ta istotnie awansowała w ogólnym zestawieniu względem 2019 roku. Na drugiej pozycji znalazła się gmina Słopnice, która uzyskała wynik 11,30. Trzecią lokatę pod względem liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców objęła gmina Laskowa (10,98).

Warto zwrócić uwagę, że w stosunku do 2019 roku istotnie zmieniła się kolejność najlepszych gmin. W grupie trzech najlepszych gmin nie powtórzyła się żadna gmina z zestawienia za 2019 rok.

2.2. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców

Jednym z warunków sprawnego funkcjonowania oraz rozwoju podmiotów gospodarczych jest likwidacja głównych barier hamujących ich rozwój. W szczególności zaliczyć można do nich niekorzystne rozwiązania prawne, nadmierny fiskalizm państwa, rozbudowaną i skomplikowaną biurokrację, niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturę instytucjonalną, a także słabą jakość kapitału ludzkiego i klimatu społecznego w regionie, czy też utrudnienia w dostępie do kapitału. W tym rozumieniu bariery rozwoju przedsiębiorczości przyczyniają się do ograniczonej swobody działania podmiotów, utrudniając tym samym procesy rozwojowe, a w skrajnych przypadkach prowadząc do upadku organizacji. Niemniej jednak, pojawiające się ograniczenia stymulują także – w przypadku podmiotów gospodarczych – działania przedsiębiorcze i innowacyjne, przejawiające się w szczególności w poprawie jakości podejmowanych działań, a ten fakt można traktować jako pewne wyzwania rozwojowe.

Prognozując rozwój podmiotów gospodarczych, należy uwzględnić także kwestię wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie. W dłuższej perspektywie czasowej liczba podmiotów wykreślonych z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej wpływa bowiem na spowolnienie rozwoju danej jednostki samorządu terytorialnego.

Wykorzystany w analizie wskaźnik liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych per capita jest ilorazem wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w badanej jednostce i liczby jej mieszkańców.

Tab. 27. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika
1.	Biecz	1,85
2.	Bobowa	2,04
3.	Moszczenica	2,39
4.	Laskowa	2,44
5.	Podegrodzie	2,46
6.	Jodłownik	2,52
7.	Gródek nad Dunajcem	2,70
8.	Limanowa	2,75

L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Muszyna	0,47
2.	Bobowa	0,50
3.	Łabowa	0,51
4.	Łącko	0,56
5.	Limanowa (m)	0,58
	Mszana Dolna (m)	0,58
	Rytro	0,58
6.	Limanowa	0,60

9.	Łukowica	2,76
10.	Muszyna	2,77

7.	Gródek nad Dunajcem	0,61
8.	Podegrodzie	0,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 28. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Biecz	1,85	1.	Bobowa	0,50
2.	Bobowa	2,04	2.	Uście Gorlickie	0,78
3.	Moszczenica	2,39	3.	Moszczenica	0,79
4.	Lipinki	3,24	4.	Ropa	0,82
5.	Łużna	3,40	5.	Gorlice	0,87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 29. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Laskowa	2,44	1.	Limanowa (m)	0,58
2.	Jodłownik	2,52		Mszana Dolna (m)	0,58
3.	Limanowa	2,75	2.	Limanowa	0,60
4.	Łukowica	2,76	3.	Tymbark	0,65
5.	Tymbark	2,88	4.	Laskowa	0,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 30. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Podegrodzie	2,46	1.	Muszyna	0,47
2.	Gródek nad Dunajcem	2,70	2.	Łabowa	0,51
3.	Muszyna	2,77	3.	Łącko	0,56
4.	Łącko	2,90	4.	Rytro	0,58
5.	Rytro	2,93	5.	Gródek nad Dunajcem	0,61

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Przeprowadzając analizę liczby wyrejestrowanych w 2020 roku podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy należy podkreślić, iż wartość omawianego wskaźnika wśród gmin znajdujących się w gronie liderów w klasyfikacji mieściła się w przedziale od 1,85 do 2,77. Zauważyć można tym samym znaczny, względem roku 2019, spadek liczby wyrejestrowanych przedsiębiorstw w gminach Subregionu Sądeckiego (wyjątek stanowi jedynie gmina Biecz).

Jednostką samorządu terytorialnego, w której odnotowano najmniejszą liczbę wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, była w 2020 roku gmina Biecz z wartością wskaźnika 1,85, utrzymując pozycję lidera z 2019 roku. Drugą pozycję w „pierwszej dziesiątce”, uzyskała gmina Bobowa (2,04), której nie było w gronie liderów klasyfikacji w poprzednim roku. Trzecią lokatę (podobnie jak w poprzednim roku) w zakresie liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców objęła gmina Moszczenica z wynikiem 2,39.

2.3. Wydatki na promocję gminy per capita

Promocja gminy jest jednym z ważniejszych elementów pozainwestycyjnej działalności gospodarczej jednostek samorządu terytorialnego i stanowi istotny element wspierania ich rozwoju. Warunki gospodarki rynkowej wymuszają konkurowanie gmin aż w czterech płaszczyznach: inwestycyjnej, turystycznej, możliwości pozyskania zewnętrznych funduszy oraz społecznej. Właściwie prowadzone działania promocyjne pozwalają kształtować pozytywny wizerunek gminy, a także poprzez zwiększenie ich atrakcyjności przyczyniają się do zmniejszenia bezrobocia oraz poprawy sytuacji ekonomicznej mieszkańców.

Promocja jest więc jednym z kluczowych zadań, jakie stoją przed każdą jednostką samorządu, której władze coraz częściej zdają sobie sprawę z konieczności podejmowania tego rodzaju działań, tworząc atrakcyjne oferty nie tylko dla turystów, ale i inwestorów. Skuteczne działania promocyjne podejmowane przez gminę wpływają zatem na wzrost aktywności gospodarczej, stymulując tym samym jej dalszy rozwój.

Realizacja działań wpisanych w strategię promocji poszczególnych gmin w istotny sposób wiąże się z ponoszeniem określonych wydatków, dlatego w niniejszym badaniu wykorzystano wskaźnik wydatki na promocję gminy per capita, stanowiący iloraz ogółu wydatków ponoszonych na promocję przez badaną jednostkę i liczby jej mieszkańców.

Tab. 31. Wydatki na promocję gminy per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Gorlice (m)	22,29	1.	Tymbark	2,43
2.	Krynica-Zdrój	22,18	2.	Ropa	1,44
3.	Ropa	17,99	3.	Gorlice (m)	1,43
4.	Limanowa (m)	17,89	4.	Łabowa	1,27
5.	Muszyna	10,50	5.	Biecz	1,13
6.	Moszczenica	10,07	6.	Łukowica	1,03
7.	Stary Sącz	9,77	7.	Łużna	0,97

8.	Grybów (m)	9,18
9.	Piwniczna-Zdrój	9,13
10.	Uście Gorlickie	8,77

8.	Chełmiec	0,93
9.	Gródek nad Dunajcem	0,88
10.	Limanowa	0,86

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 32. Wydatki na promocję gminy per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Gorlice (m)	22,29	1.	Ropa	1,44
2.	Ropa	17,99	2.	Gorlice (m)	1,43
3.	Moszczenica	10,07	3.	Biecz	1,13
4.	Uście Gorlickie	8,77	4.	Łużna	0,97
5.	Sękowa	8,69	5.	Sękowa	0,74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 33. Wydatki na promocję gminy per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Limanowa (m)	17,89	1.	Tymbark	2,43
2.	Mszana Dolna	8,14	2.	Łukowica	1,03
3.	Laskowa	7,70	3.	Limanowa	0,86
4.	Jodłownik	7,12	4.	Limanowa (m)	0,69
5.	Mszana Dolna (m)	7,07	5.	Mszana Dolna (m)	0,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 34 Wydatki na promocję gminy per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	22,18	1.	Łabowa	1,27
2.	Muszyna	10,50	2.	Chełmiec	0,93
3.	Stary Sącz	9,77	3.	Gródek nad Dunajcem	0,88
4.	Grybów (m)	9,18	4.	Nowy Sącz	0,81
5.	Piwniczna-Zdrój	9,13	5.	Kamionka Wielka	0,78

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Wysokość wydatków na promocję gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w poszczególnych gminach Subregionu Sądeckiego w 2020 roku (podobnie jak w latach poprzednich) cechowała się znacznym zróżnicowaniem. Wartość omawianego wskaźnika, dla gmin będących w gronie liderów rankingu, mieściła się bowiem w przedziale od 8,77 do 22,29. Należy również zauważyć znaczne obniżenie środków kierowanych na promocję gmin w 2020 roku.

Największe wydatki na promocję gminy per capita w 2020 roku poniosło miasto Gorlice z kwotą 42,29 zł, które było w pierwszej dziesiątce w 2019 roku. Drugie miejsce pod tym względem zajęła gmina Krynica-Zdrój z wartością wskaźnika na poziomie 22,18 zł. Trzecią lokatę uzyskała natomiast gmina Ropa z wynikiem 17,99 zł.

2.4. Wpływy z CIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy)

Wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) – zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (art. 4 - 6) – stanowią część dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego wszystkich szczebli. Wielkość udziału w tym podatku – w przypadku szczebla podstawowego – wynosi 6,71% i jest odnoszona do ogólnej kwoty podatków zapłaconych przez podatników CIT mających siedzibę na terenie gminy.

Przekazanie gminom, jak i jednostkom pozostałych szczebli, udziałów w podatku dochodowym od osób prawnych wynika z potrzeby odzwierciedlenia w budżecie gminy aktywności ekonomicznej podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie, która znajduje swój wyraz przede wszystkim w płaconych przez nie podatkach. Równocześnie należy zauważyć, iż możliwości oddziaływania przez gminę na aktywność gospodarczą tych podmiotów, a tym samym wpływania na wysokość dochodów w tytułu podatków, są dość ograniczone.

Wykorzystany w analizie aktywności gmin Sądecczyzny wskaźnik stanowi relację pomiędzy wielkością wpływów z tytułu udziałów w CIT danej jednostki a liczbą jej mieszkańców.

Tab. 35. Wpływy z podatku CIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	180,35	1.	Dobra	5,04
2.	Gorlice (m)	105,01	2.	Lipinki	4,10
3.	Limanowa (m)	95,51	3.	Korzenna	2,37
4.	Krynica-Zdrój	89,39	4.	Gródek nad Dunajcem	2,31
5.	Muszyna	52,25	5.	Limanowa	1,94
6.	Mszana Dolna (m)	46,02		Łabowa	1,94
7.	Lipinki	40,95	6.	Kamienica	1,72
8.	Grybów (m)	40,75		Limanowa (m)	1,72
9.	Korzenna	32,79	7.	Laskowa	1,69
10.	Stary Sącz	22,75	8.	Stary Sącz	1,66

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 36. Wpływy z podatku CIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika
1.	Gorlice (m)	105,01
2.	Lipinki	40,95
3.	Biecz	12,00
4.	Uście Gorlickie	11,17
5.	Bobowa	10,24

L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Lipinki	4,10
2.	Biecz	1,57
3.	Uście Gorlickie	1,48
4.	Gorlice (m)	1,40
5.	Bobowa	1,36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 37. Wpływy z podatku CIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Limanowa (m)	95,51	1.	Dobra	5,04
2.	Mszana Dolna (m)	46,02	2.	Limanowa	1,94
3.	Laskowa	8,82	3..	Kamienica	1,72
4.	Dobra	4,59		Limanowa (m)	1,72
5.	Tymbark	3,72	4.	Laskowa	1,69

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 38. Wpływy z podatku CIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	180,35	1.	Korzenna	2,37
2.	Krynica-Zdrój	89,39	2.	Gródek nad Dunajcem	2,31
3.	Muszyna	52,25	3.	Łabowa	1,94
4.	Grybów (m)	40,75	4.	Stary Sącz	1,66
5.	Korzenna	32,79	5.	Grybów (m)	1,62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Analizując wielkości wpływów z CIT per capita, uzyskanych przez 39 gmin Subregionu Sądeckiego, można zauważyć, iż w 2020 roku w porównaniu do roku 2019 siedem jednostek pozostało w grupie liderów w ogólnej klasyfikacji. Wśród gmin obejmujących miejsca w „pierwszej dziesiątce” zestawienia nastąpiły także pewne zmiany w zajmowanych przez te jednostki lokatach w rankingu.

Pierwszą pozycję w zestawieniu za 2020 rok uzyskało miasto Nowy Sącz (z wynikiem 180,35 zł), które nie zmieniło swojej pozycji względem 2019 roku. Na drugim i trzecim miejscu uplasowały się kolejno: miasto Gorlice (105,01 zł) oraz miasto Limanowa z kwotą 95,51 zł.

3. Aktywność inwestycyjna gminy

3.1. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem

Przedmiotowy podział ogółu wydatków jednostek samorządu terytorialnego – wprowadzony przez ustawę o finansach publicznych – pozwala wyróżnić dwie podstawowe kategorie wydatków, którymi są wydatki bieżące i wydatki majątkowe. Wydatki bieżące nie zostały jednak zdefiniowane wprost i są one traktowane jako wydatki inne niż wydatki majątkowe. Obejmują one między innymi: wydatki jednostek budżetowych (przede wszystkim na wynagrodzenia i naliczane od nich składki oraz realizację zadań statutowych), dotacje na zadania bieżące, świadczenia na rzecz osób fizycznych, wydatki na programy finansowane ze środków UE i innych źródeł zagranicznych, wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez jednostkę samorządu w danym roku budżetowym, jak i wydatki na obsługę długu gminy. Wydatki majątkowe obejmują natomiast inwestycje i zakupy inwestycyjne (w tym związane z programami finansowanymi ze środków UE i innych źródeł zagranicznych), zakup i objęcie akcji i udziałów oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

Niezależnie jednak od kategorii, zgodnie z zapisami ustawy, wydatki jednostek samorządu podlegają określonym rygorom. Winny one być dokonywane w sposób terminowy, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, jak i z uwzględnieniem zasad celowości, oszczędności oraz efektywności w rozumieniu uzyskiwania jak najlepszych efektów z określonych nakładów.

Wśród wydatków majątkowych istotną rolę odgrywają wydatki inwestycyjne. Są one traktowane jako istotny element oceny aktywności rozwojowej danej jednostki., Przyjmuje się bowiem, że wydatki te należą do tzw. wydatków aktywnych, których ponoszenie wpływa na poziom rozwoju, głównie przez rozbudowę bazy majątku trwałego (infrastruktura techniczna i społeczna), jak i tworzenie warunków do lepszego i skuteczniejszego zaspokajania potrzeb. Trzeba jednak pamiętać, że możliwość dokonywania wydatków inwestycyjnych jest zdeterminowana wielkością wydatków bieżących. Poziom wydatków inwestycyjnych zależy w dużym stopniu od sytuacji dochodowej danej jednostki (i zmian zachodzących w tym obszarze), przyjętej strategii, prowadzonej polityki finansowej (w tym poziomu zadłużenia), jak i aktywności w pozyskiwaniu dodatkowych źródeł finansowania (często dedykowanych konkretnym przedsięwzięciom inwestycyjnym).

Tab. 39. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Sękowa	0,55	1.	Uście Gorlickie	3,00
2.	Moszczenica	0,49	2.	Sękowa	2,62
3.	Muszyna	0,31	3.	Piwniczna-Zdrój	1,83
4.	Stary Sącz	0,28	4.	Lipinki	1,77
5.	Limanowa (m)	0,26	5.	Słopnice	1,75
6.	Bobowa	0,23	6.	Bobowa	1,64
	Lipinki	0,23	7.	Tymbark	1,50
7.	Piwniczna-Zdrój	0,22	8.	Moszczenica	1,48
8.	Korzenna	0,19	9.	Biecz	1,33
9.	Ropa	0,18	10.	Korzenna	1,19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 40. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Sękowa	0,55	1.	Uście Gorlickie	3,00
2.	Moszczenica	0,49	2.	Sękowa	2,62
3.	Bobowa	0,23	3.	Lipinki	1,77
	Lipinki	0,23	4.	Bobowa	1,64
4.	Ropa	0,18	5.	Moszczenica	1,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 41. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Limanowa (m)	0,26	1.	Słopnice	1,75
2.	Kamienica	0,16	2.	Tymbark	1,50
3.	Limanowa	0,15	3.	Jodłownik	1,18
4.	Mszana Dolna (m)	0,14	4.	Laskowa	1,13
	Słopnice	0,14	5.	Mszana Dolna (m)	1,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 42. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Muszyna	0,31	1.	Piwniczna-Zdrój	1,83
2.	Stary Sącz	0,28	2.	Korzenna	1,19
3.	Piwniczna-Zdrój	0,22	3.	Rytko	1,17
4.	Korzenna	0,19	4.	Nowy Sącz	1,09
5.	Krynica-Zdrój	0,16	5.	Krynica-Zdrój	1,07

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Przeprowadzona analiza wartości udziałów wydatków majątkowych w wydatkach ogółem uzyskanych przez badane gminy Subregionu Sądeckiego, pozwala zaobserwować pewne zmiany w grupie liderów w odniesieniu do roku 2019. Zauważyć również można, że wartości wskaźników w gronie ścisłej trójki liderów w 2020 roku są znacznie wyższe niż w 2019 roku.

Na pierwszym miejscu w ogólnej klasyfikacji w roku 2020 znalazła się gmina Sękowa z wynikiem 0,55, która w 2019 roku obejmowała siódmą lokatę w grupie liderów zestawienia. Drugą pozycję w 2020 roku zdobyła zaś gmina Moszczenica (0,49) a trzecią gmina Muszyna (0,31).

3.2. Wydatki majątkowe per capita

Traktując wielkość wydatków majątkowych jako jeden z istotnych mierników poziomu rozwoju jednostek samorządu terytorialnego, w analizie aktywności gmin Sądeckich wykorzystano także wskaźnik wydatków majątkowych per capita. Wskaźnik ten prezentuje wielkość wydatków majątkowych poniesionych przez daną jednostkę samorządu terytorialnego w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Tab. 43. Wydatki majątkowe per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Sękowa	5 817,90	1.	Sękowa	4,68
2.	Moszczenica	4 569,17	2.	Uście Gorlickie	3,28
3.	Muszyna	2 190,99	3.	Piwniczna-Zdrój	2,23
4.	Limanowa (m)	1 918,81	4.	Moszczenica	2,18
5.	Stary Sącz	1 745,80	5.	Lipinki	2,03
6.	Bobowa	1 493,38	6.	Bobowa	1,84
7.	Lipinki	1 398,76	7.	Słupnice	1,77
8.	Piwniczna-Zdrój	1 233,16	8.	Biecz	1,62
9.	Krynica-Zdrój	1 145,14		Tymbark	1,62
10.	Ropa	1 143,28	9.	Jodłownik	1,31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 44. Wydatki majątkowe per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Sękowa	5 817,90	1.	Sękowa	4,68
2.	Moszczenica	4 569,17	2.	Uście Gorlickie	3,28
3.	Bobowa	1 493,38	3.	Moszczenica	2,18
4.	Lipinki	1 398,76	4.	Lipinki	2,03
5.	Ropa	1 143,28	5.	Bobowa	1,84

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 45. Wydatki majątkowe per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Limanowa (m)	1 918,81	1.	Słopnice	1,77
2.	Kamienica	972,72	2.	Tymbark	1,62
3.	Słopnice	826,09	3.	Jodłownik	1,31
4.	Limanowa	810,32	4.	Mszana Dolna (m)	1,25
5.	Jodłownik	778,14	5.	Limanowa (m)	1,23

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 46. Wydatki majątkowe per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Muszyna	2 190,99	1.	Piwniczna-Zdrój	2,23
2.	Stary Sącz	1 745,80	2.	Rytró	1,27
3.	Piwniczna-Zdrój	1 233,16	3.	Korzenna	1,23
4.	Krynica-Zdrój	1 145,14	4.	Krynica-Zdrój	1,16
5.	Korzenna	1 122,62		Nowy Sącz	1,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Wartości wskaźnika wydatków majątkowych per capita uzyskane przez gminy Subregionu Sądeckiego, które w roku 2020 znalazły się w grupie liderów, mieściły się w przedziale 1143,28-5817,90 zł. Były one zauważalnie wyższe od wartości uzyskanych przez jednostki samorządu terytorialnego obejmujące pierwsze dziesięć pozycji rankingu w roku 2019.

Na pierwszym miejscu w ogólnej klasyfikacji w roku 2020, w zakresie wartości wydatków majątkowych przypadających na jednego mieszkańca, uplasowała się gmina Sękowa (5817,90 zł), która awansowała o osiem pozycji w porównaniu do roku 2019. Drugą lokatę w zestawieniu zajęła gmina Moszczenica (tak jak w poprzednim roku) z wynikiem 4569,17 zł, a trzecia lokata przypadła gminie Muszyna (2190,99 zł).

3.3. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia

Konstrukcja skorygowanego wskaźnika relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia opiera się na zależności, jaka zachodzi pomiędzy zrealizowanymi w danym roku budżetowym w danej jednostce samorządu wydatkami majątkowymi

a wydatkami przeznaczonymi na obsługę zadłużenia. Wydatki na obsługę zadłużenia obejmują w szczególności wydatki z tytułu oprocentowania i dyskonta od wyemitowanych papierów wartościowych, oprocentowania zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wypłat związanych z udzielonymi przez jednostkę poręczeniami i gwarancjami.

Przy dokonywaniu oceny aktywności gmin Sądeczynny, do roku 2013 włącznie, omawiany wskaźnik poddawany był korekcie uwzględniającej dopuszczalny wówczas prawem poziom wydatków na obsługę zadłużenia (15%). Od roku 2014 wspomniane ograniczenie przestało obowiązywać i zostało zastąpione tzw. indywidualnym wskaźnikiem zadłużenia. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę głównie walor porównawczy, zdecydowano nie dokonywać modyfikacji wskaźnika, podtrzymując jego dotychczasową formułę. Przyjęta w opracowaniu interpretacja wskaźnika za korzystniejsze uznaje jego wyższe wartości.

Tab. 47. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Grybów	0,150	1.	Uście Gorlickie	1,16
	Korzenna	0,150	2.	Biecz	1,15
	Łukowica	0,150	3.	Piwniczna-Zdrój	1,12
	Nawojowa	0,150	4.	Rytro	1,08
2.	Bobowa	0,148		Tymbark	1,08
	Kamienica	0,148	5.	Jodłownik	1,06
	Moszczenica	0,148		Laskowa	1,06
3.	Lipinki	0,147	6.	Limanowa (m)	1,05
	Ropa	0,147	7.	Sękowa	1,04
	Sękowa	0,147	8.	Gorlice (m)	1,03
		Niedźwiedź		1,03	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 48. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Bobowa	0,148	1.	Uście Gorlickie	1,16
	Moszczenica	0,148	2.	Biecz	1,15
2.	Lipinki	0,147	3.	Sękowa	1,04
	Ropa	0,147	4.	Gorlice (m)	1,03
	Sękowa	0,147	5.	Bobowa	1,02
		Gorlice		1,02	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 49. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia – powiat limanowski

Powiat gorlicki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Łukowica	0,150		1.	Tymbark	1,08
2.	Kamienica	0,148		2.	Jodłownik	1,06
3.	Mszana Dolna (m)	0,146			Laskowa	1,06
4.	Limanowa	0,142		3.	Limanowa (m)	1,05
	Słopnice	0,142		4.	Niedźwiedz	1,03
	Tymbark	0,142				

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 50. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Grybów	0,150		1.	Piwniczna-Zdrój	1,12
	Korzenna	0,150		2.	Rytro	1,08
	Nawojowa	0,150		3.	Krynica-Zdrój	1,02
2.	Kamionka Wielka	0,146			Nowy Sącz	1,02
	Nowy Sącz	0,146		4.	Gródek nad Dunajcem	1,01
			Grybów (m)		1,01	
			Kamionka Wielka		1,01	
			Korzenna		1,01	
			Łososina Dolna		1,01	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Wartości skorygowanego wskaźnika relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia uzyskane w 2020 roku przez gminy Subregionu Sądeckiego, podobnie jak w latach wcześniejszych, wykazywały stosunkowo niewielkie różnicowanie (0,150-0,147).

Pozycję lidera w 2020 roku osiągnęły aż cztery gminy: Grybów, Korzenna, Łukowica oraz Nawojowa z wartością wskaźnika 0,150. Warto dodać, że te gminy również w 2019 roku cechowały się wysokimi wartościami omawianego wskaźnika, zajmując pierwszą i drugą lokatę. Wartość wskaźnika niższą od najwyższego o 0,002 osiągnęły gminy: Bobowa, Kamienica oraz Moszczenica zajmując tym samym drugie miejsce w ogólnej klasyfikacji. Trzecią lokatę zajęły kolejno gminy: Lipinki, Ropa i Sękowa z wartością wskaźnika na poziomie 0,147.

3.4. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita

Rozwinięta infrastruktura, w tym infrastruktura techniczna (której częścią jest transport i łączność), jest czynnikiem stymulującym przedsiębiorczość lokalną, poprzez

tworzenie warunków niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej, przy jednoczesnym zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej, jak i polepszaniu warunków życia mieszkańców. W związku z tym inwestowanie w rozwój infrastruktury w wymiarze lokalnym stanowi jedno z ważniejszych zadań władz samorządowych.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego (w tym wydatki na transport i łączność) można podzielić na wydatki bieżące i wydatki majątkowe. Z kolei wydatki majątkowe obejmują wydatki na inwestycje. Analiza wydatków majątkowych na transport i łączność (sklasyfikowanych w dziale 600), oparta została na wielkościach zagregowanych w Banku Danych Lokalnych, wśród których podgrupa: Wydatki (w Dziale 600 – Transport i łączność), obejmująca drogi publiczne gminne i powiatowe, stanowi część grupy: Wydatki budżetów gmin i miast na prawach powiatu.

W analizie aktywności gmin Sąddeckich wykorzystano wskaźnik prezentujący relację pomiędzy wielkością wydatków poniesionych przez badane jednostki na transport i łączność oraz liczbą mieszkańców tych jednostek.

Tab. 51. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Muszyna	543,46	1.	Uście Gorlickie	297,78
2.	Gorlice (m)	455,99	2.	Rytro	282,35
3.	Lipinki	413,99	3.	Słopnice	282,34
4.	Stary Sącz	385,27	4.	Piwniczna-Zdrój	277,81
5.	Korzenna	376,07	5.	Korzenna	233,96
6.	Uście Gorlickie	329,15	6.	Łukowica	215,37
7.	Słopnice	322,07	7.	Łososina Dolna	147,48
8.	Bobowa	320,20	8.	Jodłownik	81,71
9.	Piwniczna-Zdrój	309,86	9.	Nawojowa	76,26
10.	Jodłownik	307,90	10.	Sękowa	67,86

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab.52. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Gorlice (m)	455,99	1.	Uście Gorlickie	297,78
2.	Lipinki	413,99	2.	Sękowa	67,86
3.	Uście Gorlickie	329,15	3.	Biecz	61,66
4.	Bobowa	320,20	4.	Lipinki	58,71
5.	Biecz	153,34	5.	Bobowa	45,28

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 53. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Słopnice	322,07		1.	Słopnice	282,34
2.	Jodłownik	307,90		2.	Łukowica	215,37
3.	Mszana Dolna	248,17		3.	Jodłownik	81,71
4.	Łukowica	216,66		4.	Laskowa	64,01
5.	Limanowa	208,37		5.	Mszana Dolna	51,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 54. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Muszyna	543,46		1.	Rytro	282,35
2.	Stary Sącz	385,27		2.	Piwniczna-Zdrój	277,81
3.	Korzenna	376,07		3.	Korzenna	233,96
4.	Piwniczna-Zdrój	309,86		4.	Łososina Dolna	147,48
5.	Nowy Sącz	297,04		5.	Nawojowa	76,26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Analiza wydatków gmin Subregionu Sądeckiego w roku 2020 wykazała, że wartość wydatków na transport i łączność per capita wśród jednostek samorządu terytorialnego, znajdujących się w gronie liderów zestawienia, mieściła się w przedziale od 307,90 zł do 543,46 zł.

Najwyższy poziom wydatków w omawianym dziale klasyfikacji budżetowej odnotowano w gminie Muszyna, tj. 543,46 zł. Jednostka ta była również liderem zestawienia w 2019 roku. Drugą pozycję w zestawieniu zajęło miasto Gorlice (455,99 zł). Jednostka ta powtórzyła sukces z poprzedniego roku. Trzecią lokatę z wynikiem 413,99 zł uzyskała z kolei gmina Lipinki, która w 2019 roku uplasowała się na piątym miejscu zestawienia.

3.5. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita

Nakłady ponoszone przez samorzady na rozwój potencjału ludzkiego stanowią istotny element aktywności inwestycyjnej gmin. Władze jednostek, mając świadomość, że od poziomu wykształcenia i wychowania młodego pokolenia zależy przyszłość nie tylko gminy, ale całego kraju, starają się zapewnić swoim mieszkańcom jak najlepszy poziom usług

edukacyjnych. Zadania te realizują, dbając zarówno o odpowiednią organizację procesu kształcenia, opieki i wychowania, ale również poprzez zapewnienie właściwej bazy materialnej placówek oświatowych.

Realizacja tych działań wymaga ponoszenia określonych wydatków na oświatę i wychowanie, które można podzielić na wydatki bieżące oraz wydatki majątkowe (w tym wydatki inwestycyjne). Wydatki bieżące dotyczą nakładów ponoszonych na wynagrodzenia oraz uposażenia osób zatrudnionych, składki naliczane od wynagrodzeń i uposażeń, zakupy towarów i usług, koszty utrzymania oraz inne wydatki wynikające z realizacji ich zadań statutowych. Natomiast wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie stanowią ważny element rozwoju potencjału ludzkiego w gminie.

Wykorzystany w analizie wskaźnik wydatków majątkowych na oświatę i wychowanie per capita stanowi iloraz wysokości poniesionych przez gminę wydatków i liczby jej mieszkańców.

Tab. 55. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Bobowa	252,00	1.	Bobowa	246,10
2.	Biecz	192,72	2.	Łososina Dolna	179,82
3.	Łososina Dolna	187,23	3.	Grybów	122,18
4.	Grybów	133,59	4.	Łabowa	109,80
5.	Nawojowa	115,23	5.	Biecz	89,31
6.	Łabowa	111,74	6.	Łącko	82,07
7.	Łącko	109,86	7.	Piwniczna-Zdrój	30,87
8.	Podegrodzie	46,29	8.	Tymbark	22,98
9.	Tymbark	45,27	9.	Laskowa	15,80
10.	Piwniczna-Zdrój	43,05	10.	Lipinki	15,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 56. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Bobowa	252,00	1.	Bobowa	246,10
2.	Biecz	192,72	2.	Biecz	89,31
3.	Lipinki	36,04	3.	Lipinki	15,68
4.	Ropa	14,91	4.	Gorlice	4,85
5.	Łużna	12,61	5.	Łużna	3,55

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 57. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Tymbark	45,27		1.	Tymbark	22,98
2.	Dobra	33,39		2.	Laskowa	15,80
3.	Mszana Dolna	32,34		3.	Niedźwiedź	8,72
4.	Łukowica	27,78		4.	Słopnice	1,08
5.	Jodłownik	22,66		5.	Limanowa (m)	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 58. Wydatki majątkowe na oświatę i wychowanie per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Łososina Dolna	187,23		1.	Łososina Dolna	179,82
2.	Grybów	133,59		2.	Grybów	122,18
3.	Nawojowa	115,23		3.	Łabowa	109,80
4.	Łabowa	111,74		4.	Łącko	82,07
5.	Łącko	109,86		5.	Piwniczna-Zdrój	30,87

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Dokonując oceny wydatków na oświatę i wychowanie w przeliczeniu na jednego mieszkańca, ponoszonych przez gminy Subregionu Sądeckiego w roku 2020, można dostrzec wyraźne rozbieżności w ich poziomie.

Jednostką, która w 2020 roku poniosła najwyższe wydatki w omawianym zakresie, była gmina Bobowa (252,00 zł). Jednostki tej nie było w gronie dziesięciu najlepszych w 2019 roku. Drugą pozycję w rankingu za 2020 rok zajęła pod tym względem gmina Biecz (awans z miejsca siódmego w 2019 roku), z wartością wskaźnika 192,72 zł, natomiast miejsce trzecie uzyskała gmina Łososina Dolna z wynikiem 187,23 zł. Tej jednostki również nie było w gronie dziesięciu najlepszych w 2019 roku.

3.6. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita

Polityka mieszkaniowa, która ma prowadzić do racjonalnego gospodarowania i utrzymania istniejących zasobów mieszkaniowych oraz wspierania budownictwa mieszkaniowego, ukierunkowana jest przede wszystkim na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych całego społeczeństwa, jak i poszczególnych społeczności lokalnych.

W związku z tym istotną rolę w kreowaniu i prowadzeniu polityki mieszkaniowej odgrywa właśnie samorząd gminny, który wykorzystuje w tym obszarze liczne instrumenty dostosowane do lokalnych potrzeb i uwarunkowań. Wśród tych instrumentów można wyróżnić między innymi instrumenty administracyjno-prawne (np. strategie rozwoju mieszkalnictwa, prawne zasady gospodarowania nieruchomościami w gminach czy prawne aspekty ram realizacji i finansowego wsparcia budownictwa społecznego), jak i instrumenty ekonomiczne oraz ekonomiczno-społeczne (np. sprzedaż, oddawanie bądź przekazywanie nieruchomości, remonty mieszkań czy prywatyzacja gminnych zasobów mieszkaniowych). To, jak dana gmina prowadzi politykę mieszkaniową, ma bezpośrednie przełożenie na jakość życia jej mieszkańców.

W celu dokonania analizy kształtowania się wydatków na gospodarkę mieszkaniową poszczególnych gmin, w badaniu wykorzystano wskaźnik wydatków na gospodarkę mieszkaniową per capita, stanowiący iloraz wysokości poniesionych przez gminę wydatków i liczby jej mieszkańców.

Tab. 59. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Piwniczna-Zdrój	786,91	1.	Piwniczna-Zdrój	630,26
2.	Krynica-Zdrój	763,36	2.	Niedźwiedź	306,09
3.	Sękowa	345,30	3.	Sękowa	222,00
4.	Niedźwiedź	320,44	4.	Kamionka Wielka	170,56
5.	Kamionka Wielka	312,73	5.	Mszana Dolna	129,76
6.	Ropa	309,97	6.	Jodłownik	104,47
7.	Mszana Dolna	179,62	7.	Krynica-Zdrój	82,48
8.	Jodłownik	160,70	8.	Gorlice (m)	70,46
9.	Biecz	147,15	9.	Bobowa	43,21
10.	Moszczenica	127,99	10.	Podegrodzie	39,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 60. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Sękowa	345,30	1.	Sękowa	222,00
2.	Ropa	309,97	2.	Gorlice (m)	70,46
3.	Biecz	147,15	3.	Bobowa	43,21
4.	Moszczenica	127,99	4.	Biecz	26,01
5.	Łużna	94,54	5.	Uście Gorlickie	4,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 61. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Niedźwiedź	320,44		1.	Niedźwiedź	306,09
2.	Mszana Dolna	179,62		2.	Mszana Dolna	129,76
3.	Jodłownik	160,70		3.	Jodłownik	104,47
4.	Limanowa (m)	34,63		4.	Limanowa (m)	28,72
5.	Limanowa	15,30		5.	Mszana Dolna (m)	5,89

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 62. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Piwniczna-Zdrój	786,91		1.	Piwniczna-Zdrój	630,26
2.	Krynica-Zdrój	763,36		2.	Kamionka Wielka	170,56
3.	Kamionka Wielka	312,73		3.	Krynica-Zdrój	82,48
4.	Podegrodzie	116,64		4.	Podegrodzie	39,40
5.	Łącko	60,70		5.	Łososina Dolna	9,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Analiza wydatków na gospodarkę mieszkaniową per capita, poniesionych przez 39 gmin Subregionu Sądeckiego, wykazała znaczne zróżnicowanie pod względem kwot przeznaczanych przez poszczególne jednostki na realizację zadań w tym obszarze. Wartość wskaźników w przypadku gmin znajdujących się z „pierwszej dziesiątce” zestawienia kształtowała się bowiem w przedziale od 127,99 zł do 786,91 zł.

Pierwsze miejsce pod względem wysokości analizowanych wydatków zajęła gmina Piwniczna-Zdrój z wartością wskaźnika 786,91 zł. Jednocześnie należy wskazać, iż gmina ta znacząco zmieniła swoją pozycję w klasyfikacji w stosunku do 2019 roku. Drugą lokatę w omawianym obszarze objęła gmina Krynica-Zdrój z kwotą 763,36 zł. Niższy wynik (345,30 zł) osiągnęła z kolei gmina Sękowa.

3.7. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita

Celem lokalnej gospodarki komunalnej jest zaspokojenie bieżących potrzeb społeczności lokalnej w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych (zadania użyteczności publicznej), wynikających z zamieszkania na danym obszarze. W obszarze tym jednostki samorządu posiadają stosunkowo dużą samodzielność, zarówno jeśli chodzi

o zasady prowadzenia gospodarki, jak i jej formy. Ochrona środowiska z kolei to podejmowanie (ew. zaniechanie) działań, mających na celu zachowanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej. Znajduje to swój wyraz w szczególności w racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska, z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom, a także przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego³.

Wydatki na realizację zadań odnoszących się do gospodarki komunalnej i ochrony środowiska są istotnym elementem budżetu każdej jednostki samorządu terytorialnego i obejmują wydatki przeznaczane między innymi na gospodarkę ściekową i ochronę wód, gospodarkę odpadami, oczyszczanie miast i wsi, utrzymanie zieleni w miastach i gminach, ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu, ochronę gleby i wód podziemnych, ograniczanie hałasu, ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazu, schroniska dla zwierząt, oświetlenie ulic, placów i dróg, jak również realizację zadań związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną⁴.

Wskaźnik wykorzystany w ocenie aktywności gmin Sądecczyzny prezentuje wielkość wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w badanych jednostkach w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Tab. 63. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Sękowa	4 351,27	1.	Sękowa	4 262,57
2.	Moszczenica	2 217,48	2.	Moszczenica	2 138,93
3.	Muszyna	1 154,40	3.	Muszyna	585,15
4.	Stary Sącz	994,13	4.	Lipinki	526,37
5.	Lipinki	695,81	5.	Stary Sącz	518,51
6.	Nowy Sącz	445,92	6.	Nowy Sącz	346,68
7.	Łużna	425,20	7.	Ropa	166,49
8.	Grybów	355,89	8.	Bobowa	145,76
9.	Bobowa	317,72	9.	Uście Gorlickie	122,63
10.	Łącko	282,08	10.	Gorlice	120,47

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

³ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219, z późn. zmianami), art. 3, ust. 13.

⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tj. Dz. U. z 2014 r. poz. 1053, poz. 1382, z późn. zmianami).

Tab. 64. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Sękowa	4 351,27		1.	Sękowa	4 262,57
2.	Moszczenica	2 217,48		2.	Moszczenica	2 138,93
3.	Lipinki	695,81		3.	Lipinki	526,37
4.	Łużna	425,20		4.	Ropa	166,49
5.	Bobowa	317,72		5.	Bobowa	145,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 65. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Limanowa (m)	233,57		1.	Mszana Dolna (m)	103,86
2.	Dobra	208,39		2.	Limanowa (m)	42,93
3.	Mszana Dolna (m)	169,46		3.	Jodłownik	13,22
4.	Łukowica	141,64		4.	Łukowica	1,07
5.	Laskowa	67,87		5.	Kamienica	-10,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 66. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Muszyna	1 154,40		1.	Muszyna	585,15
2.	Stary Sącz	994,13		2.	Stary Sącz	518,51
3.	Nowy Sącz	445,92		3.	Nowy Sącz	346,68
4.	Grybów	355,89		4.	Podegrodzie	11,48
5.	Łącko	282,08		5.	Rytro	3,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w 39 gminach Subregionu Sądeckiego charakteryzowały się w 2020 roku wyraźnym zróżnicowaniem. Co więcej, należy zauważyć, że wysokość kwot przeznaczanych w 2020 roku na ten cel była wyższa względem wartości wykazanych w 2019 roku.

W grupie badanych jednostek samorządu terytorialnego pierwsze miejsce pod względem wysokości omawianych wydatków w przeliczeniu na jednego mieszkańca zajęła gmina Sękowa, z kwotą 4351,27 zł (w 2019 roku znajdowała się ona poza „pierwszą dziesiątką” rankingu). Mniej wydała w tym obszarze gmina Moszczenica, która w 2020 roku

przeznaczyła na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (w przeliczeniu na mieszkańca) 2217,48 zł, zajmując tym samym drugie miejsce w ogólnym zestawieniu. W gronie liderów znalazła się także gmina Muszyna z wynikiem 1154,40 zł, która zajęła trzecie miejsce w rankingu.

3.8. Środki unijne per capita

Pozyskiwanie przez jednostki samorządu terytorialnego (w tym gminy) zewnętrznych źródeł finansowania pochodzących z budżetu Unii Europejskiej znacząco zwiększa ich potencjał inwestycyjny, a tym samym przyczynia się do usprawnienia procesu zarządzania tymi jednostkami. Z kolei wysokość środków unijnych wykorzystanych przez daną gminę (z których istotna część pochodzi z krajowych oraz regionalnych programów operacyjnych), jak również ich właściwe wykorzystanie, w sposób pośredni ukazuje kreatywność władz lokalnych, a także umiejętność wykorzystywania nadarzających się szans nie tylko na realizację przedsięwzięć infrastrukturalnych, ale również projektów związanych z szeroko rozumianym rozwojem społeczności lokalnych.

Środki unijne – w rozumieniu ustawy o finansach publicznych – obejmują między innymi środki pochodzące z funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, pomoc finansową państw członkowskich EFTA, a także środki z programów realizowanych w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

W badaniu aktywności gmin Sądeczczyzny wykorzystano wskaźnik środków unijnych per capita, stanowiący iloraz wysokości środków unijnych pozyskanych przez badane jednostki i liczby ich mieszkańców.

Tab. 67. Środki unijne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Moszczenica	3 910,07	1.	Moszczenica	2 994,13
2.	Muszyna	1 256,76	2.	Limanowa (m)	495,71
3.	Sękowa	1 228,77	3.	Krynica-Zdrój	313,46
4.	Limanowa (m)	957,44	4.	Lipinki	301,49
5.	Bobowa	798,33	5.	Sękowa	294,18
6.	Grybów (m)	686,54	6.	Grybów (m)	285,11
7.	Ropa	668,66	7.	Nawojowa	224,97
8.	Lipinki	647,13	8.	Kamienica	213,47
9.	Stary Sącz	619,47	9.	Piwniczna-Zdrój	194,63
10.	Krynica-Zdrój	530,51	10.	Biecz	170,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 68. Środki unijne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Moszczenica	3 910,07		1.	Moszczenica	2 994,13
2.	Sękowa	1 228,77		2.	Lipinki	301,49
3.	Bobowa	798,33		3.	Sękowa	294,18
4.	Ropa	668,66		4.	Biecz	170,48
5.	Lipinki	647,13		5.	Uście Gorlickie	165,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab. 69. Środki unijne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Limanowa (m)	957,44		1.	Limanowa (m)	495,71
2.	Kamienica	305,50		2.	Kamienica	213,47
3.	Łukowica	231,74		3.	Słopnice	133,38
4.	Laskowa	165,14		4.	Mszana Dolna (m)	128,40
5.	Mszana Dolna (m)	160,21		5.	Laskowa	68,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab.70. Środki unijne per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Muszyna	1 256,76		1.	Krynica-Zdrój	313,46
2.	Grybów (m)	686,54		2.	Grybów (m)	285,11
3.	Stary Sącz	619,47		3.	Nawojowa	224,97
4.	Krynica-Zdrój	530,51		4.	Piwniczna-Zdrój	194,63
5.	Łącko	497,85		5.	Podegrodzie	144,19

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Analizując wielkość środków unijnych przypadających na mieszkańca w badanych jednostkach samorządu terytorialnego, można zauważyć, iż w 2020 roku w stosunku do roku 2019, w gronie liderów klasyfikacji nastąpiły znaczące zmiany. Znacznemu wzrostowi uległ także przedział wartości uzyskiwanych przez gminy Subregionu Sądeckiego w omawianym zakresie.

Miejsce pierwsze z punktu widzenia wielkości środków unijnych per capita w roku 2020 zajęła gmina Moszczenica (3910,07 zł). Drugą pozycję w tej kategorii zajęła gmina Muszyna z wynikiem 1256,76 zł. Kolejne miejsce w ogólnym zestawieniu objęła gmina Sękowa (1228,77 zł).

4. Efekty polityki społecznej

4.1. Saldo migracji na 1000 mieszkańców

Migracje ludności są istotnym elementem stosunków ekonomicznych, oddziałującym na wiele sfer życia ludzi. Coraz większe znaczenie procesów migracyjnych w kształtowaniu rozwoju gospodarczego i demograficznego sprawiło, że migracje są ważnym problemem współczesnego świata. Jednocześnie stały się one wyzwaniem dla władz nie tylko państwowych, ale i samorządowych. W odniesieniu do kondycji finansowej jednostek samorządu terytorialnego, zjawisko migracji może wiązać się z utratą części dochodów, zwłaszcza z tytułu udziału podatku dochodowego od osób fizycznych.

W analizie wykorzystano wskaźnik salda migracji na 1000 mieszkańców, będącego różnicą pomiędzy imigracją a emigracją ludności z danego obszaru na 1000 mieszkańców.

Tab. 71. Saldo migracji na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Podegrodzie	3,80	1.	Lipinki	5,50
2.	Chelmiec	3,20	2.	Rytro	4,50
	Moszczenica	3,20	3.	Limanowa	4,20
3.	Limanowa	2,90		Łącko	4,20
4.	Kamionka Wielka	2,20		Podegrodzie	4,20
5.	Lipinki	1,80	4.	Mszana Dolna (m)	4,10
6.	Kamienica	1,50	5.	Kamienica	3,50
7.	Gorlice	1,40		Łukowica	3,50
	Łukowica	1,40	6.	Piwniczna-Zdrój	3,30
8.	Ropa	1,10		Ropa	3,30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab.72. Saldo migracji na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Moszczenica	3,20	1.	Lipinki	5,50
2.	Lipinki	1,80	2.	Ropa	3,30
3.	Gorlice	1,40	3.	Gorlice	2,50
4.	Ropa	1,10	4.	Uście Gorlickie	2,00
5.	Łużna	-0,20	5.	Biecz	1,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab.73. Saldo migracji na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika*

1.	Limanowa	2,90
2.	Kamienica	1,50
3.	Łukowica	1,40
4.	Mszana Dolna (m)	-0,30
5.	Niedźwiedź	-1,20

1.	Limanowa	4,20
2.	Mszana Dolna (m)	4,10
3.	Kamienica	3,50
	Łukowica	3,50
4.	Niedźwiedź	2,70

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Tab.74. Saldo migracji na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika*
1.	Podegrodzie	3,80		1.	Rytro	4,50
2.	Chełmiec	3,20		2.	Łącko	4,20
3.	Kamionka Wielka	2,20			Podegrodzie	4,20
4.	Nawojowa	-0,10		3.	Piwniczna-Zdrój	3,30
5.	Łabowa	-0,30		4.	Nawojowa	2,50

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

* dynamika liczona jako bezwzględny przyrost wartości.

Dokonując oceny kwestii salda migracji na 1000 mieszkańców w badanych gminach Subregionu Sadeckiego za 2020 rok, można dostrzec wyraźne zróżnicowanie w jego poziomie. Jednostką samorządu terytorialnego z najwyższą wartością omawianego wskaźnika, była gmina Podegrodzie (3,80). Był to dla tej gminy znaczący awans względem 2019 roku. Drugą pozycję w ogólnej klasyfikacji, z wartością o 0,6 niższą od najwyższej, objęła gmina Chełmiec oraz gmina Moszczenica. Trzecią lokatę zajęła z kolei gmina Limanowa (2,90).

4.2. Stopa bezrobocia rejestrowanego

Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy za osobę bezrobotną uznaje się⁵:

- osobę, która bezpośrednio przed rejestracją jako bezrobotna była zatrudniona nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres co najmniej 6 miesięcy,
- osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej,
- zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub w danej służbie albo innej pracy

⁵ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1100, z późn. zm.) art. 2 ust 2.

zarobkowej albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy,

- nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkołach dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu programu nauczania tej szkoły oraz uczącej się w branżowej szkole II stopnia i szkole policealnej, prowadzącej kształcenie w formie stacjonarnej lub zaocznej, lub w szkole wyższej, gdzie studiuje na studiach niestacjonarnych,
- zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy,
- poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Stopa bezrobocia jest wielkością statystyczną opisującą nasilenie zjawiska bezrobocia w danym obszarze. Ma ona istotny wpływ na stan gospodarki i może pobudzać bądź hamować jej rozwój. Bezrobocie jest również problemem społecznym, gdyż, jeśli jest długotrwałe, ma wpływ na pogorszenie się sytuacji materialnej nie tylko bezrobotnego, ale również jego najbliższych.

W opracowaniu wykorzystano wskaźnik stopy bezrobocia rejestrowanego, który stanowi iloraz liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych i liczby ludności w wieku produkcyjnym w danej gminie.

Tab. 75. Stopa bezrobocia rejestrowanego i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika	
1.	Bobowa	3,11	1.	Mszana Dolna (m)	1,05	
2.	Ropa	3,22	2.	Dobra	1,07	
3.	Nowy Sącz	3,76	3.	Łososina Dolna	1,09	
4.	Uście Gorlickie	3,78		Tymbark	1,09	
5.	Moszczenica	4,02	4.	Mszana Dolna	1,12	
6.	Laskowa	4,12	5.	Grybów (m)	1,13	
7.	Łużna	4,16		Kamionka Wielka	1,13	
8.	Łososina Dolna	4,23	6.	Laskowa	1,14	
9.	Gorlice	4,27			Limanowa (m)	1,14
10.	Biecz	4,28			Podegrodzie	1,14
					Rytro	1,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS i PUP.

Tab. 76. Stopa bezrobocia rejestrowanego i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Bobowa	3,11	1.	Gorlice	1,21

2.	Ropa	3,22
3.	Uście Gorlickie	3,78
4.	Moszczenica	4,02
5.	Łużna	4,16

2.	Biecz	1,25
3.	Ropa	1,28
4.	Bobowa	1,30
5.	Sękowa	1,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS i PUP.

Tab. 77. Stopa bezrobocia rejestrowanego i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Laskowa	4,12	1.	Mszana Dolna (m)	1,05
2.	Limanowa	4,78	2.	Dobra	1,07
3.	Jodłownik	4,99	3.	Tymbark	1,09
4.	Słupnice	5,16	4.	Mszana Dolna	1,12
5.	Dobra	5,23	5.	Laskowa	1,14
				Limanowa (m)	1,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 78. Stopa bezrobocia rejestrowanego i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	3,76	1.	Łososina Dolna	1,09
2.	Łososina Dolna	4,23	2.	Grybów (m)	1,13
3.	Korzenna	4,62		Kamionka Wielka	1,13
4.	Gródek nad Dunajcem	4,98	3.	Podegrodzie	1,14
5.	Rytko	5,04		Rytko	1,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS i PUP.

Najniższą stopą bezrobocia rejestrowanego spośród 39 gmin Subregionu Sądeckiego w 2020 roku charakteryzowała się gmina Bobowa, która w 2019 roku zajmowała drugą lokatę. Nieznacznie wyższy poziom bezrobocia w omawianym okresie odnotowano w gminie Ropa (3,22) i w Nowym Sączu (3,76). Gminy te zajęły kolejno drugą i trzecią lokatę.

Warto zaznaczyć, że w stosunku do 2019 roku analizowana stopa bezrobocia we wszystkich gminach była wyższa.

4.3. Wydatki na ochronę zdrowia per capita

Stan zdrowia jest najważniejszym czynnikiem mającym wpływ na jakość życia każdego człowieka oraz w istotny sposób oddziałującym na kształtowanie kapitału ludzkiego w danej gminie, a przez to poziomu jej rozwoju gospodarczego. Zdrowie oraz jego ochrona odgrywają szczególną rolę w życiu każdego człowieka, stanowiąc tym samym istotny obszar

funkcjonowania społeczeństwa. Nakłady, jakie ponoszą na ochronę zdrowia władze publiczne, na których spoczywają obowiązki związane z organizacją tego systemu, są jedną z miar oceny znaczenia poziomu ochrony zdrowia w danym regionie.

Wydatki na ochronę zdrowia jednostek samorządu terytorialnego obejmują wydatki bieżące oraz wydatki inwestycyjne, będące częścią wydatków związanych z ochroną zdrowia. Do wydatków, które powiązane są z ochroną zdrowia, a które nie stanowią nakładów na jego ochronę, zaliczają się wydatki na badania i rozwój w dziedzinie ochrony zdrowia, kontroli żywności, higieny i wody pitnej, wydatki na szkolenia i kształcenie personelu medycznego, a także wydatki na usługi administracyjne odnoszące się do świadczeń powiązanych z ochroną zdrowia w ramach systemu zabezpieczenia społecznego, udzielanych osobom niepełnosprawnym lub innym wymagającym opieki.

W niniejszym badaniu wykorzystany został wskaźnik wydatki na ochronę zdrowia per capita, który stanowi iloraz wydatków na ochronę zdrowia w analizowanej jednostce oraz liczby jej mieszkańców.

Tab. 79. Wydatki na ochronę zdrowia per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Laskowa	57,64	1.	Laskowa	3,91
2.	Mszana Dolna (m)	50,50	2.	Uście Gorlickie	1,55
3.	Nowy Sącz	40,64	3.	Moszczenica	1,30
4.	Krynica-Zdrój	36,48	4.	Jodłownik	1,24
5.	Limanowa (m)	35,97	5.	Piwniczna-Zdrój	1,14
6.	Gorlice (m)	32,06	6.	Kamienica	1,12
7.	Grybów (m)	31,65	7.	Sękowa	1,06
8.	Uście Gorlickie	25,26	8.	Łabowa	1,05
9.	Piwniczna-Zdrój	23,87	9.	Grybów (m)	1,03
10.	Rytko	22,19		Limanowa	1,03
				Limanowa (m)	1,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 80. Wydatki na ochronę zdrowia per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Gorlice (m)	32,06	1.	Uście Gorlickie	1,55
2.	Uście Gorlickie	25,26	2.	Moszczenica	1,30
3.	Moszczenica	16,79	3.	Sękowa	1,06
4.	Biecz	14,30	4.	Gorlice (m)	0,96
5.	Sękowa	10,94	5.	Ropa	0,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 81. Wydatki na ochronę zdrowia per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Laskowa	57,64		1.	Laskowa	3,91
2.	Mszana Dolna (m)	50,50		2.	Jodłownik	1,24
3.	Limanowa (m)	35,97		3.	Kamienica	1,12
4.	Jodłownik	17,35		4.	Limanowa (m)	1,03
5.	Kamienica	15,56			Limanowa	1,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 82. Wydatki na ochronę zdrowia per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	40,64		1.	Piwniczna-Zdrój	1,14
2.	Krynica-Zdrój	36,48		2.	Łabowa	1,05
3.	Grybów (m)	31,65		3.	Grybów (m)	1,03
4.	Piwniczna-Zdrój	23,87		4.	Łącko	1,01
5.	Rytko	22,19		5.	Nowy Sącz	0,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Gminy Subregionu Sądeckiego odznaczały się znacznym zróżnicowaniem pod względem wysokości wydatków poniesionych w 2020 roku na ochronę zdrowia w przeliczeniu na jednego mieszkańca.

Jednostką samorządu terytorialnego, która w 2020 roku poniosła największe wydatki w omawianej kategorii, okazała się Laskowa z wartością wskaźnika na poziomie 57,64 zł. Gminy tej nie było pośród najlepszych w klasyfikacji za 2019 rok. Drugie miejsce (spadek o jedną lokatę) w ogólnym zestawieniu zajęła pod tym względem miasto Mszana Dolna, która przeznaczyła na wskazany cel 50,50 zł. Trzecią pozycję w ogólnej klasyfikacji objęło miasto Nowy Sącz (bez zmian w zestawieniu), którego wydatki na ochronę zdrowia per capita w 2020 roku wyniosły 40,64 zł.

4.4. Liczba organizacji pozarządowych (fundacje, stowarzyszenia) na 1000 mieszkańców

Istotną rolę w rozwoju społecznym i ekonomicznym każdej jednostki samorządu terytorialnego odgrywają obecnie organizacje tzw. trzeciego sektora, określane mianem organizacji pozarządowych. Organizacje te (założone przez obywateli lub ich zrzeszenia) działają z własnej inicjatywy nie dla osiągnięcia zysku, ale realizacji zadań ważnych dla danej społeczności. Współpraca jednostek samorządu z organizacjami ma charakter obligatoryjny

i jest zaliczana do zadań własnych jednostek wszystkich szczebli. Jej podstawę stanowią roczne plany współpracy, przy czym istnieje możliwość przyjmowania również planów o charakterze wieloletnim. Plany te określają między innymi zakres i formy współpracy, zadania publiczne do realizacji przez organizacje pozarządowe uznane w danym roku za priorytetowe, jak również wysokość środków publicznych przeznaczonych na finansowanie lub dofinansowanie zadań publicznych realizowanych (na zasadzie powierzenia lub wspierania) przez te organizacje.

Kierując się konstytucyjną zasadą subsydiarności jednostki samorządu powinny więc dążyć do tego, by jak największa liczba zadań była realizowana przez podmioty mniejsze, w tym właśnie organizacje pozarządowe. Z punktu widzenia jednostek samorządu współpraca z organizacjami, jak i ich aktywność na danym terenie, stanowi bowiem istotną wartość dodaną, ze względu na specyfikę tych organizacji, w tym umiejętność często lepszej (w porównaniu do sektora publicznego) identyfikacji istniejących potrzeb i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej.

Wykorzystany w ocenie aktywności gmin Sądeckiej wskaźnik przedstawia ilość organizacji pozarządowych działających na terenie badanych jednostek samorządu w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Tab. 83. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Uście Gorlickie	7,31	1.	Sękowa	0,40
2.	Krynica-Zdrój	6,26	2.	Piwniczna-Zdrój	0,37
3.	Nowy Sącz	5,75	3.	Łącko	0,28
4.	Muszyna	4,66		Rytro	0,28
5.	Gorlice (m)	4,21		Stary Sącz	0,28
6.	Limanowa (m)	4,11		Tymbark	0,28
7.	Rytro	3,94	4.	Krynica-Zdrój	0,27
8.	Sękowa	3,81	5.	Niedźwiedź	0,26
9.	Piwniczna-Zdrój	3,75	6.	Laskowa	0,24
10.	Tymbark	3,66	7.	Gorlice (m)	0,20

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

Tab. 84. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Uście Gorlickie	7,31	1.	Sękowa	0,40

2.	Gorlice (m)	4,21
3.	Sękowa	3,81
4.	Łużna	3,19
5.	Biecz	2,90

2.	Gorlice (m)	0,20
3.	Łużna	0,11
4.	Gorlice	-0,01
	Lipinki	-0,01
	Moszczenica	-0,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

Tab. 85. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Limanowa (m)	4,11	1.	Tymbark	0,28
2.	Tymbark	3,66	2.	Niedźwiedź	0,26
3.	Kamienica	3,58	3.	Laskowa	0,24
4.	Mszana Dolna	2,73	4.	Łukowica	0,18
5.	Słupnice	2,69	5.	Mszana Dolna (m)	0,12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

Tab. 86. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Krynica-Zdrój	6,26	1.	Piwniczna-Zdrój	0,37
2.	Nowy Sącz	5,75	2.	Łącko	0,28
3.	Muszyna	4,66		Rytro	0,28
4.	Rytro	3,94		Stary Sącz	0,28
5.	Piwniczna-Zdrój	3,75	3.	Krynica-Zdrój	0,27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

Gminy Subregionu Sądeckiego charakteryzowały się nieznacznym zróżnicowaniem pod względem liczby organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. Wśród wszystkich analizowanych jednostek samorządu terytorialnego pierwsze miejsce zajęła gmina Uście Gorlickie, w przypadku której omawiany wskaźnik kształtował się na poziomie 7,31. Wysoka wartość wskaźnika może świadczyć o stosunkowo dużej aktywności organizacji pozarządowych w życiu społeczno-gospodarczym gminy, jednakże nie można dokonywać w tym względzie jednoznacznych interpretacji. Na kolejnej pozycji, z równie wysokim wynikiem na poziomie 6,26, uplasowała się gmina Krynica-Zdrój. Trzecie miejsce zajął Nowy Sącz (5,75).

4.5. Wpływy z PIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy)

Wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy wynosi 39,34%⁶, przy czym udział ten zmniejsza się o liczbę punktów procentowych odpowiadających iloczynowi 3,81 punktu procentowego i wskaźnika⁷ obliczonego łącznie dla całego kraju⁸.

Wskaźnik wykorzystany w analizie oparty został na relacji pomiędzy wielkością wpływów z PIT stanowiących dochód budżetu danej gminy a liczbą jej mieszkańców.

Tab. 87. Wpływy z podatku PIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	1 492,84	1.	Niedźwiedź	1,23
2.	Limanowa (m)	1 131,22	2.	Laskowa	1,16
3.	Chełmiec	1 016,71	3.	Słopnice	1,12
4.	Mszana Dolna (m)	857,42	4.	Mszana Dolna (m)	1,09
5.	Gorlice (m)	839,67		Mszana Dolna	1,09
6.	Nawojowa	834,46	5.	Łabowa	1,08
7.	Kamionka Wielka	810,10	6.	Korzenna	1,07
8.	Krynica-Zdrój	767,51	7.	Grybów	1,06
9.	Muszyna	746,02		Kamienica	1,06
10.	Limanowa	704,01	8.	Gródek nad Dunajcem	1,05

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 88. Wpływy z podatku PIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Gorlice (m)	839,67	1.	Uście Gorlickie	1,04
2.	Gorlice	592,09	2.	Sękowa	1,02
3.	Biecz	589,04	3.	Biecz	1,01
4.	Sękowa	507,39		Bobowa	1,01
5.	Lipinki	500,67		Moszczenica	1,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 89. Wpływy z podatku PIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika

⁶ Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 38, z późn. zmianami), art. 4, ust. 2.

⁷ Wskaźnik ustala się dzieląc liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r. do domów pomocy społecznej, według stanu na dzień 30 czerwca roku bazowego, przez liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r., według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r. (art. 89 ust. 2. ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego).

⁸ Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, op. cit., art. 89 ust. 1.

1.	Limanowa (m)	1 131,22
2.	Mszana Dolna (m)	857,42
3.	Limanowa	704,01
4.	Jodłownik	685,07
5.	Tymbark	680,65

1.	Niedźwiedź	1,23
2.	Laskowa	1,16
3.	Słopnice	1,12
4.	Mszana Dolna (m)	1,09
	Mszana Dolna	1,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Tab. 90. Wpływy z podatku PIT per capita (w zł) i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Nowy Sącz	1 492,84		1.	Łabowa	1,08
2.	Chełmiec	1 016,71		2.	Korzenna	1,07
3.	Nawojowa	834,46		3.	Grybów	1,06
4.	Kamionka Wielka	810,10		4.	Gródek nad Dunajcem	1,05
5.	Krynica-Zdrój	767,51		5.	Chełmiec	1,04

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z RIO.

Przeprowadzając analizę wartości wskaźnika w gminach znajdujących się w „pierwszej dziesiątce” pod względem wysokości kwot z tytułu wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych per capita, należy zwrócić uwagę, że w 2020 roku mieściły się one w przedziale od 704,01 zł do 1492,84.

Największe wpływy w omawianym obszarze w 2020 roku uzyskało miasto Nowy Sącz (1492,84 zł). Dzięki temu utrzymało ono swoją pozycję w klasyfikacji w porównaniu do roku 2019. W analizowanym okresie niższe wpływy z PIT osiągnęło miasto Limanowa z kwotą 1131,22 zł. Trzecie miejsce w zestawieniu zajęła gmina Chełmiec (1016,71 zł).

4.6. Wskaźnik komputeryzacji szkół (liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu)

Rozwój społeczeństwa informacyjnego, w szczególności doskonalenie umiejętności informatycznych dzieci i młodzieży, w połączeniu z samorządowymi programami rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych, powoduje, iż oczekiwania względem bardziej elastycznych i atrakcyjnych wizualnie form nauki są coraz większe. Dostrzegalna jest także potrzeba zmiany w podejściu do korzystania z komputera w większości obszarów nauczania, co można traktować jako odzwierciedlenie interdyscyplinarnego i integrującego charakteru technologii informacyjnych.

Definicyjne ujęcie „komputeryzacji” oznacza między innymi stosowanie na szeroką skalę komputerów w różnych jednostkach organizacyjnych, jak również wprowadzanie komputerów i sieci komputerowych do kolejnych instytucji, przedsiębiorstw lub gałęzi

przemysłu. W zakresie rozwoju komputeryzacji i informatyzacji, ukierunkowanej na twórcze oraz efektywne uczenie się, Polska podąża za krajami wysoko uprzemysłowionymi. Niemniej jednak, dość dużą przeszkodę stanowi w tym względzie bariera wynikająca z wysokich kosztów zakupu sprzętu komputerowego oraz użytkowania sieci Internet. Wykorzystanie komputerów i technologii informacyjnych stanowi dla edukacji szansę odejścia od wąsko pojmowanego encyklopedyzmu (czyli przekazywania do zapamiętania dużych zasobów informacji) w kierunku kształcenia umiejętności wyszukiwania i przetwarzania istotnych informacji. Z punktu widzenia wykorzystania komputerów w nauczaniu szczególnie istotne jest zaopatrzenie szkół w komputery przeznaczone do użytku uczniów.

W niniejszej analizie wykorzystano najczęściej stosowany (również w porównaniach międzynarodowych) wskaźnik zaopatrzenia szkół w sprzęt komputerowy, stanowiący liczbę uczniów przypadającą na jeden komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów.

Tab. 91. Liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Uście Gorlickie	5,30	1.	Niedźwiedź	0,58
2.	Moszczenica	5,47	2.	Kamienica	0,65
3.	Jodłownik	6,33	3.	Muszyna	0,79
4.	Rytro	6,76	4.	Kamionka Wielka	0,80
5.	Łużna	6,85	5.	Krynica-Zdrój	0,87
6.	Kamionka Wielka	7,92	6.	Lipinki	0,90
7.	Lipinki	8,28	7.	Chelmiec	0,92
8.	Mszana Dolna	8,30		Grybów (m)	0,92
9.	Łososina Dolna	8,57		Sękowa	0,92
10.	Bobowa	8,64	8.	Moszczenica	0,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

Tab. 92. Liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Uście Gorlickie	5,30	1.	Lipinki	0,90
2.	Moszczenica	5,47	2.	Sękowa	0,92
3.	Łużna	6,85	3.	Moszczenica	0,93
4.	Lipinki	8,28	4.	Gorlice (m)	0,94
5.	Bobowa	8,64	5.	Bobowa	0,95
			Uście Gorlickie	0,95	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

Tab. 93 Liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Jodłownik	6,33		1.	Niedźwiedź	0,58
2.	Mszana Dolna	8,30		2.	Kamienica	0,65
3.	Łukowica	8,77		3.	Dobra	0,94
4.	Niedźwiedź	9,11			Limanova	0,94
5.	Kamienica	9,27			Mszana Dolna	0,94
					Słopnice	0,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

Tab. 94. Liczba uczniów na 1 komputer z dostępem do Internetu i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Rytro	6,76		1.	Muszyna	0,79
2.	Kamionka Wielka	7,92		2.	Kamionka Wielka	0,80
3.	Łososina Dolna	8,57		3.	Krynica-Zdrój	0,87
4.	Chełmiec	8,84		4.	Grybów (miasto)	0,92
5.	Krynica-Zdrój	8,86			Chełmiec	0,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z GUS.

Przeprowadzając analizę wskaźnika komputeryzacji szkół w poszczególnych gminach Subregionu Sądeckiego, należy zauważyć, że cechował się on znacznym zróżnicowaniem. Wartości omawianego wskaźnika w odniesieniu do gmin znajdujących się w „pierwszej dziesiątce” w klasyfikacji mieściły się bowiem w przedziale od 8,64 do 5,30.

Najmniejszą liczbą uczniów w przeliczeniu na 1 komputer z dostępem do Internetu w analizowanym okresie cechowała się gmina Uście Gorlickie, zajmując pod tym względem pierwsze miejsce wśród 39 badanych gmin Subregionu Sądeckiego. Drugą lokatę w ogólnym zestawieniu, z wartością wskaźnika 5,47, zajęła gmina Moszczenica, natomiast trzecią gmina Jodłownik, w której na 1 komputer z dostępem do Internetu przypadało około 6 uczniów.

4.7. Wyniki egzaminów ósmoklasisty według miejsca zamieszkania

Planowanie i ewaluacja procesu dydaktyczno-wychowawczego z uwzględnieniem wyników diagnozy edukacyjnej są kluczowymi elementami przygotowania uczniów do zdobywania wykształcenia, a w późniejszym okresie do funkcjonowania na rynku pracy. Wspomagają one także podnoszenie jakości kształcenia, zwiększając tym samym szanse edukacyjne młodzieży, co ocenić można w dłuższym okresie czasu w tzw. procesie monitorowania.

W celu utrzymania odpowiednich standardów nauczania niezbędne jest przeprowadzanie egzaminów kończących etapy edukacji, w tym egzaminów ósmoklasisty, których wyniki są podstawą dokonywania wyboru programu nauczania oraz metod pracy nauczycieli. Efekty przeprowadzanej ewaluacji stanowią jednocześnie podstawę formułowania opinii o funkcjonowaniu danej placówki. Zatem, aby szkoła uzyskała pozytywną ocenę w zakresie swej skuteczności, musi się starać o wysoką liczbę punktów w egzaminach zewnętrznych.

Możliwość porównania wyników osiągniętych przez uczniów w poszczególnych szkołach, a także według ich miejsca zamieszkania, jest możliwa dzięki wprowadzeniu jednolitych egzaminów dla ósmoklasistów oraz sposobu prezentacji wyników przez okręgowe komisje egzaminacyjne.

W statystyce publicznej dane odnoszące się do omawianego procesu ewaluacji są zagregowane między innymi na poziomie województw, powiatów, jak również na poziomie gmin (co jest szczególnie istotne z punktu widzenia niniejszego opracowania).

Tab. 95. Wyniki egzaminów ósmoklasisty i dynamika zmian w tym zakresie

L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Rytro	63,39	1.	Podegrodzie	1,11
2.	Nowy Sącz	63,37	2.	Łabowa	1,10
3.	Limanowa (m)	63,30		Łukowica	1,10
4.	Limanowa	60,30	3.	Dobra	1,08
5.	Stary Sącz	59,95		Piwniczna-Zdrój	1,08
6.	Gorlice	59,45	4.	Rytro	1,07
	Gorlice (m)	59,43	5.	Mszana Dolna	1,06
7.	Dobra	59,24	6.	Limanowa	1,05
8.	Krynica-Zdrój	58,27	7.	Bobowa	1,03
9.	Mszana Dolna	58,12		Limanowa (m)	1,03
				Łososina Dolna	1,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OKE.

Tab. 96. Wyniki egzaminów ósmoklasisty i dynamika zmian w tym zakresie – powiat gorlicki

Powiat gorlicki					
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika	L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Gorlice	59,45	1.	Bobowa	1,03
2.	Gorlice (m)	59,43	2.	Moszczenica	1,02
3.	Moszczenica	56,60	3.	Gorlice	1,01
4.	Lipinki	54,29		Uście Gorlickie	1,01
5.	Ropa	53,41	4.	Lipinki	1,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OKE.

Tab. 97. Wyniki egzaminów ósmoklasisty i dynamika zmian w tym zakresie – powiat limanowski

Powiat limanowski						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Limanowa (m)	63,30		1.	Łukowica	1,10
2.	Limanowa	60,30		2.	Dobra	1,08
3.	Dobra	59,24		3.	Mszana Dolna	1,06
4.	Mszana Dolna	58,12		4.	Limanowa	1,05
5.	Łukowica	57,36		5.	Limanowa (m)	1,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OKE.

Tab. 98. Wyniki egzaminów ósmoklasisty i dynamika zmian w tym zakresie – powiat nowosądecki

Powiat nowosądecki						
L.p.	Gmina	Wielkość wskaźnika		L.p.	Gmina	Dynamika
1.	Rytro	63,39		1.	Podegrodzie	1,11
2.	Nowy Sącz	63,37		2.	Łabowa	1,10
3.	Stary Sącz	59,95		3.	Piwniczna-Zdrój	1,08
4.	Krynica-Zdrój	58,27			Rytro	1,07
5.	Podegrodzie	58,02		4.	Łososina Dolna	1,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OKE.

Analiza wyników egzaminów ósmoklasisty według miejsca zamieszkania w poszczególnych gminach Subregionu Sądeckiego, przeprowadzonych w 2020 roku, pozwala stwierdzić, że cechowały się one niewielkim zróżnicowaniem. Wartości niniejszego wskaźnika w gminach znajdujących się w gronie liderów rankingu mieściły się w przedziale od 58,12 do 63,39.

Najlepsze wyniki ósmoklasiści uzyskali w gminie Rytro (63,39). Kolejno najlepsze wyniki zanotowano w mieście Nowy Sącz (63,37) i Limanowej (63,30).

Tabela 99. Kształtowanie się wybranych wskaźników w gminach Subregionu Sądeckiego w latach 2018-2019

Wskaźnik	Dynamika																							Liczba zmian				
	I.1	I.2	I.3	I.4	I.5	II.1	II.2	II.3	II.4	III.1	III.2	III.3	III.4	III.5	III.6	III.7	III.8	IV.1	IV.2	IV.3	IV.4	IV.5	IV.6	IV.7				
Gorlice (m)																									9	14	1	
Biecz																									15	8	1	
Bobowa																									17	6	1	
Gorlice																									11	11	2	
Lipinki																									14	9	1	
Łużna																									9	13	2	
Moszczenica																									13	10	1	
Ropa																									13	9	2	
Sękowa																									16	7	1	
Uście Gorlickie																									18	5	1	
Limanowa (m)																									14	8	2	
Mszana Dolna (m)																									14	8	2	
Dobra																									9	14	1	
Jodłownik																									13	10	1	
Kamienica																									12	11	1	
Laskowa																									16	6	2	
Limanowa																									12	11	1	
Łukowica																									11	11	2	
Mszana Dolna																									15	7	2	
Niedźwiedź																									12	11	1	
Słopnice																									14	9	1	
Tymbark																									12	11	1	
Grybów (m)																									13	9	2	
Chełmiec																									8	15	1	
Gródek nad Dunajcem																									13	10	1	
Grybów																									11	11	2	
Kamionka Wielka																									14	9	1	
Korzenna																									14	9	1	
Krynica-Zdrój																									11	12	1	
Łabowa																									13	10	1	
Łącko																									11	12	1	
Łososina Dolna																									14	9	1	
Muszyna																									4	18	2	
Nawojowa																									9	12	3	
Piwniczna-Zdrój																									17	6	1	
Podegrodzie																									12	11	1	
Rytko																									17	6	1	
Stary Sącz																									11	11	2	
Nowy Sącz																									10	13	1	
Liczba zmian	20	27	34	32	37	7	32	6	28	17	20	26	23	17	19	19	19	26	0	12	26	26	0	18				
	14	12	4	7	2	32	7	33	11	21	19	8	16	21	20	20	20	12	39	27	13	13	0	21				
	5	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	5	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	39	0			

Legenda	
Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących	I.1
Nadwyżka operacyjna per capita	I.2
Udział dochodów własnych w dochodach ogółem	I.3
Dochody własne per capita	I.4
Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita	I.5
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	II.1
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców	II.2
Wydatki na promocję gminy per capita	II.3
Wpływy z CIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy)	II.4
Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem	III.1
Wydatki majątkowe per capita	III.2
Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia	III.3
Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita	III.4
Wydatki majątkowe (w tym inwestycyjne) na oświatę i wychowanie per capita	III.5
Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita	III.6
Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita	III.7
Środki unijne per capita	III.8
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	IV.1
Stopa bezrobocia rejestrowanego	IV.2
Wydatki na ochronę zdrowia per capita	IV.3
Liczba organizacji pozarządowych (fundacje, stowarzyszenia) na 1000 mieszkańców	IV.4
Wpływy z PIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy)	IV.5
Wskaźnik komputeryzacji szkół (liczba uczniów na 1 komputer)	IV.6
Wyniki egzaminów ósmoklasisty według miejsca zamieszkania	IV.7
Zmiana pozytywna	
Zmiana negatywna	
Brak zmiany	

Źródło: opracowanie własne.

III. UOGÓLNIONA OCENA AKTYWNOŚCI GMIN SUBREGIONU SĄDECKIEGO

Do wyznaczania syntetycznej oceny aktywności gmin Sądecczyzny wykorzystano następujące wskaźniki szczegółowe wraz z odpowiadającymi im wskaźnikami dynamiki:

1. Relacja nadwyżki operacyjnej do wydatków bieżących;
2. Nadwyżka operacyjna per capita;
3. Udział dochodów własnych w dochodach ogółem;
4. Dochody własne per capita;
5. Wpływy z podatków i opłat lokalnych per capita;
6. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych per capita;
7. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych per capita;
8. Wydatki na promocję gminy per capita;
9. Wpływy z CIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy);
10. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem;
11. Wydatki majątkowe per capita;
12. Skorygowany wskaźnik relacji wydatków majątkowych do wydatków na obsługę zadłużenia;
13. Wydatki majątkowe na transport i łączność per capita;
14. Wydatki majątkowe (w tym inwestycyjne) na oświatę i wychowanie per capita;
15. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową per capita;
16. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska per capita;
17. Środki unijne per capita;
18. Saldo migracji na 1000 mieszkańców;
19. Stopa bezrobocia rejestrowanego;
20. Wydatki na ochronę zdrowia per capita;
21. Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców;
22. Wpływy z PIT per capita (stanowiące dochód budżetu gminy);
23. Wskaźnik komputeryzacji szkół (liczba uczniów na 1 komputer);
24. Wyniki egzaminów ósmoklasisty.

Wyznaczenie oceny uogólnionej bazowało na średniej arytmetycznej punktów uzyskanych przez gminy w ramach wskaźników w poszczególnych modułach. Przyjęto ścieżkę dwustopniowej oceny aktywności gmin.

Pierwszy etap stanowiła ocena w pięciu modułach: generowanie dochodów, pozainwestycyjna działalność gospodarcza, aktywność inwestycyjna gminy, efekty polityki społecznej oraz dynamika. W tym celu skatalogowano wyniki uzyskane przez wszystkie 39 gmin w każdej z omawianych podgrup. W ramach pierwszego modułu zestawiono wskaźniki dochodowe (cechy nr 1-5), w ramach modułu drugiego – pozainwestycyjną działalność gospodarczą (cechy nr 6-9), trzeciego – wskaźniki dotyczące aktywności inwestycyjnej (cechy 10-17), czwartego – wskaźniki dotyczące efektów polityki społecznej (cechy 18-24), natomiast piąty moduł obejmował wskaźniki dynamiki (cechy 1-24).

Drugi etap prac polegał na sumowaniu średnich arytmetycznych punktów uzyskanych w ramach pięciu wymienionych modułów, stanowiąc jednocześnie wynik w kategorii głównej. Wyniki ocen w poszczególnych podgrupach zaprezentowano w kolejnych zestawieniach.

Tab. 100. Moduł I. Generowanie dochodów

L.p.	Gmina	Punkty
1.	Sękowa	36,60
2.	Chełmiec	32,20
3.	Rytro	30,00
4.	Nowy Sącz	28,80
5.	Muszyna	27,20
6.	Limanowa (m)	26,40
7.	Nawojowa	26,20
8.	Gródek nad Dunajcem	25,40
	Uście Gorlickie	25,40
9.	Mszana Dolna (m)	25,20
10.	Limanowa	24,80
11.	Krynica-Zdrój	24,20
12.	Stary Sącz	24,00
13.	Grybów (m)	23,80
	Łososina Dolna	23,80
14.	Kamionka Wielka	23,40
15.	Bobowa	22,00
16.	Gorlice (m)	21,80
	Piwniczna-Zdrój	21,80
17.	Grybów	21,40
	Słupnice	21,40
18.	Tymbark	21,20
19.	Łącko	19,20
20.	Korzenna	18,60

21.	Biecz	17,20
22.	Laskowa	17,00
	Lipinki	17,00
23.	Gorlice	16,60
24.	Ropa	16,00
25.	Podegrodzie	15,60
26.	Mszana Dolna	14,00
27.	Niedźwiedź	13,40
28.	Jodłownik	13,00
	Moszczénica	13,00
29.	Dobra	12,20
30.	Łabowa	11,60
31.	Kamienica	10,20
	Łużna	10,20
32.	Łukowica	5,60

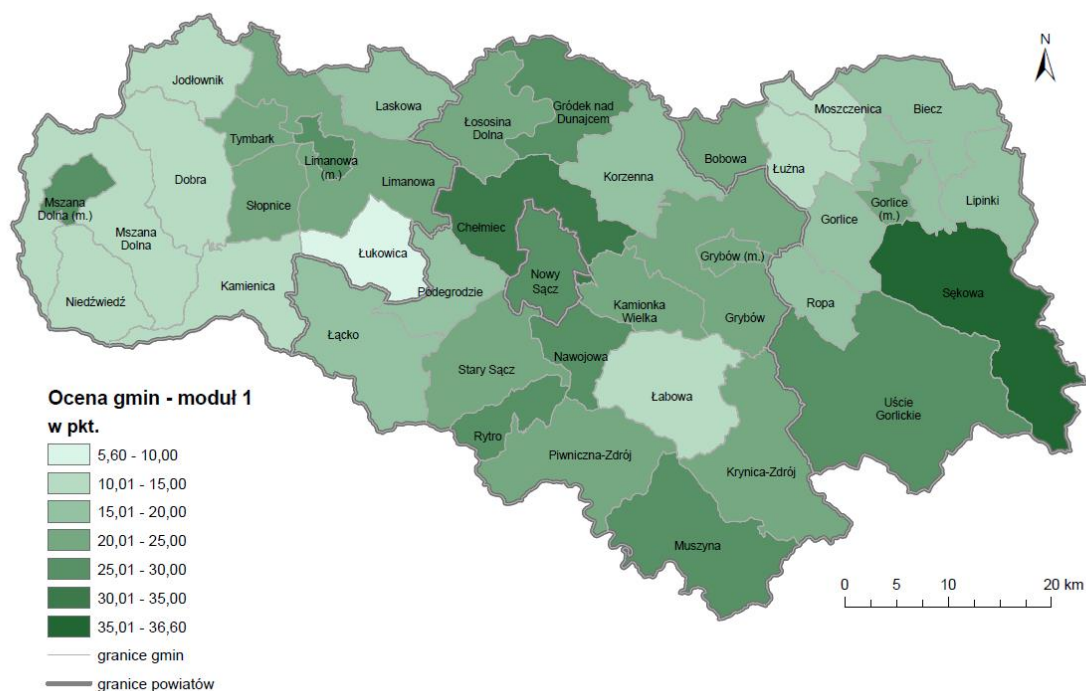
Źródło: opracowanie własne.

Tab. 101. Moduł I. Generowanie dochodów – ocena w powiatach

Powiat gorlicki			Powiat limanowski			Powiat nowosądecki		
L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty
1.	Sękowa	36,60	1.	Limanowa (m)	26,40	1.	Chełmiec	32,20
2.	Uście Gorlickie	25,40	2.	Mszana Dolna (m)	25,20	2.	Rytró	30,00
3.	Bobowa	22,00	3.	Limanowa	24,80	3.	Nowy Sącz	28,80
4.	Gorlice (m)	21,80	4.	Słópnice	21,40	4.	Muszyna	27,20
5.	Biecz	17,20	5.	Tymbark	21,20	5.	Nawojowa	26,20
6.	Lipinki	17,00	6.	Laskowa	17,00	6.	Gródek n/D	25,40
7.	Gorlice	16,60	7.	Mszana Dolna	14,00	7.	Krynica-Zdrój	24,20
8.	Ropa	16,00	8.	Niedźwiedź	13,40	8.	Stary Sącz	24,00
9.	Moszczénica	13,00	9.	Jodłownik	13,00	9.	Grybów (m)	23,80
10.	Łużna	10,20	10.	Dobra	12,20		Łóssosina Dolna	23,80
			11.	Kamienica	10,20	10.	Kamionka Wielka	23,40
			12.	Łukowica	5,60	11.	Piwniczna-Zdrój	21,80
						12.	Grybów	21,40
						13.	Łącko	19,20
						14.	Korzenna	18,60
						15.	Podegrodzie	15,60
						16.	Łabowa	11,60

Źródło: opracowanie własne.

Mapa1. Moduł I. Generowanie dochodów

Źródło: opracowanie własne.

W Subregionie Sądeckim liderem rankingu w module „generowanie dochodów” w 2020 roku została gmina Sękowa, która uzyskała 36,60 punktów. Drugą pozycję w tym zakresie zajęła, z wynikiem 32,20, gmina Chelmiec. Natomiast na trzecim miejscu, z wartością niższą o 2,20 punktów najwyższej, znalazła się gmina Rytro, uzyskując 30,00 punktów.

Z kolei w obszarze pozainwestycyjnej działalności gospodarczej (Tab. 102), liderem zestawienia w 2020 roku okazała się gmina Laskowa i miasto Limanowa z wynikiem 30,50 punktów. Drugą pozycję w omawianym module objęła gmina Muszyna (27,00), natomiast trzecią lokatę w ogólnym zestawieniu zajęła gmina Krynica-Zdrój z wynikiem 26,50 punktów.

Tab. 102. Moduł II. Pozainwestycyjna działalność gospodarcza

L.p.	Gmina	Punkty
1.	Laskowa	30,50
	Limanowa (m)	30,50
2.	Muszyna	27,00
3.	Krynica-Zdrój	26,50
4.	Mszana Dolna (m)	25,50
5.	Gorlice (m)	24,50
6.	Uście Gorlickie	23,75
7.	Stary Sącz	23,50

8.	Nowy Sącz	23,25
9.	Piwniczna-Zdrój	23,00
10.	Bobowa	22,75
11.	Łącko	22,00
	Łososina Dolna	22,00
12.	Podegrodzie	21,75
13.	Słopnice	21,50
14.	Grybów (m)	21,25
15.	Nawojowa	20,00
16.	Biecz	19,50
	Jodłownik	19,50
	Rytro	19,50
	Tymbark	19,50
17.	Dobra	19,25
	Ropa	19,25
18.	Chelmiec	18,75
	Gródek nad Dunajcem	18,75
	Lipinki	18,75
19.	Moszczenica	18,50
20.	Mszana Dolna	18,25
21.	Korzenna	17,75
	Łabowa	17,75
22.	Grybów	16,75
	Łukowica	16,75
23.	Sękowa	15,75
24.	Limanowa	15,50
25.	Kamienica	14,00
26.	Niedźwiedź	13,25
27.	Gorlice	12,25
28.	Kamionka Wielka	11,75
29.	Łużna	10,50

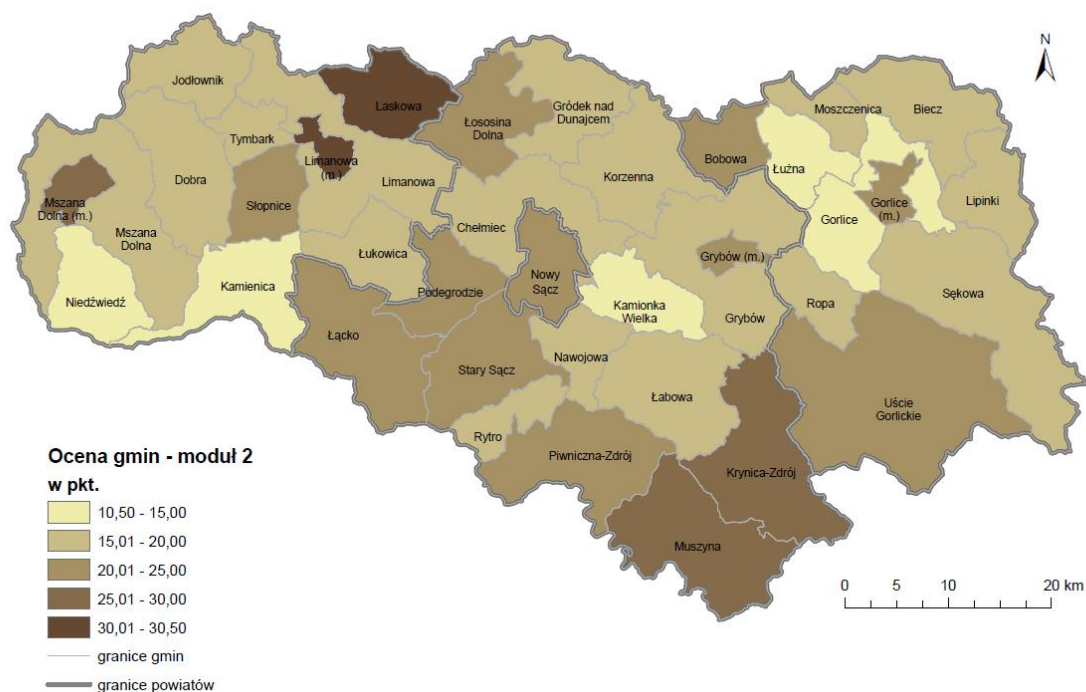
Źródło: opracowanie własne.

Tab. 103. Moduł II. Pozainwestycyjna działalność gospodarcza – ocena w powiatach

Powiat gorlicki			Powiat limanowski			Powiat nowosądecki		
L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty
1.	Gorlice (m)	24,50	1.	Limanowa (m)	30,50	1.	Muszyna	27,00
2.	Uście Gorlickie	23,75		Laskowa	30,50	2.	Krynica-Zdrój	26,50
3.	Bobowa	22,75	2.	Mszana Dolna (m)	25,50	3.	Stary Sącz	23,50
4.	Biecz	19,50	3.	Słopnice	21,50	4.	Nowy Sącz	23,25
5.	Ropa	19,25	4.	Jodłownik	19,50	5.	Piwniczna-Zdrój	23,00
6.	Lipinki	18,75		Tymbark	19,50	6.	Łącko	22,00
7.	Moszczenica	18,50	5.	Dobra	19,25		Łososina Dolna	22,00
8.	Sękowa	15,75	6.	Mszana Dolna	18,25	7.	Podegrodzie	21,75
9.	Gorlice	12,25	7.	Łukowica	16,75	8.	Grybów (m)	21,25
10.	Łużna	10,50	8.	Limanowa	15,50	9.	Nawojowa	20,00
			9.	Kamienica	14,00	10.	Rytro	19,50
			10.	Niedzwiedź	13,25	11.	Chelmiec	18,75
							Gródek n/D	18,75
						12.	Korzenna	17,75
							Łabowa	17,75
						13.	Grybów	16,75
						14.	Kamionka Wielka	11,75

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 2. Moduł II. Pozainwestycyjna działalność gospodarcza

Źródło: opracowanie własne.

Analizując wyniki w module „aktywność inwestycyjna” (Tab. 104), można zauważyć, że pierwsze miejsce wśród 39 badanych gmin Subregionu Sądeckiego zajęła gmina Bobowa,

zdobywając 33,25 pkt. Na drugiej pozycji w ogólnym zestawieniu w 2020 roku znalazła się gmina Lipinki, uzyskując 31,25 punktów. „Pierwszą trójkę” w klasyfikacji zamknęła, z wynikiem 31,00 punktów, gmina Sękowa.

Tab. 104. Moduł III. Aktywność inwestycyjna gminy

L.p.	Gmina	Punkty
1.	Bobowa	33,25
2.	Lipinki	31,25
3.	Sękowa	31,00
4.	Stary Sącz	30,63
5.	Moszczenica	30,13
6.	Łącko	27,00
7.	Ropa	25,88
8.	Muszyna	25,75
9.	Nawojowa	25,50
10.	Piwniczna-Zdrój	25,00
11.	Gorlice (m)	23,88
12.	Krynica-Zdrój	22,88
13.	Grybów	22,63
14.	Nowy Sącz	22,50
15.	Kamionka Wielka	22,38
16.	Limanowa (m)	21,88
17.	Korzenna	21,50
18.	Kamienica	20,63
19.	Uście Gorlickie	20,38
20.	Łużna	20,00
21.	Mszana Dolna	19,00
22.	Biecz	18,75
23.	Limanowa	18,13
	Łukowica	18,13
24.	Mszana Dolna (m)	17,75
25.	Jodłownik	17,50
26.	Gorlice	16,13
27.	Gródek nad Dunajcem	15,75
	Słupnice	15,75
28.	Chełmiec	15,38
29.	Niedźwiedź	15,13
30.	Łososina Dolna	14,25
31.	Łabowa	13,00
	Podegrodzie	13,00
32.	Laskowa	12,50
33.	Rytro	12,00
	Tymbark	12,00
34.	Dobra	11,75
	Grybów (m)	11,75

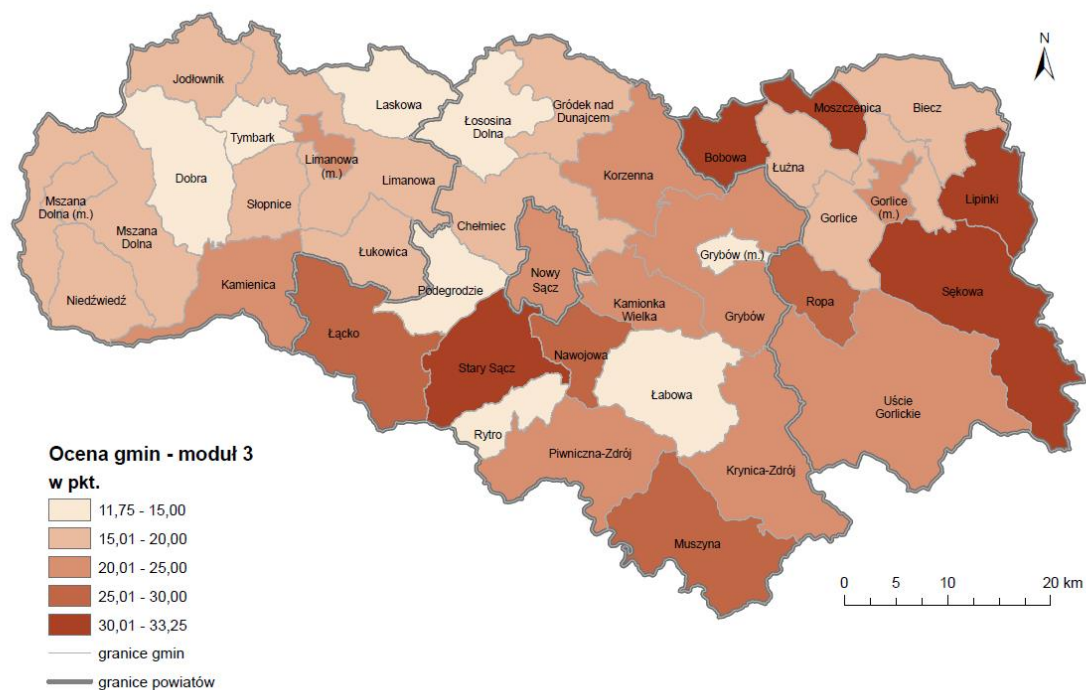
Źródło: opracowanie własne.

Tab. 105. Moduł III. Aktywność inwestycyjna gminy – ocena w powiatach

Powiat gorlicki			Powiat limanowski			Powiat nowosądecki		
L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty
1.	Bobowa	33,25	1.	Limanowa (m)	21,88	1.	Stary Sącz	30,63
2.	Lipinki	31,25	2.	Kamienica	20,63	2.	Łącko	27,00
3.	Sękowa	31,00	3.	Mszana Dolna	19,00	3.	Muszyna	25,75
4.	Moszczenica	30,13	4.	Limanowa	18,13	4.	Nawojowa	25,50
5.	Ropa	25,88		Łukowica	18,13	5.	Piwniczna-Zdrój	25,00
6.	Gorlice (m)	23,88	5.	Mszana Dolna (m)	17,75	6.	Krynica-Zdrój	22,88
7.	Uście Gorlickie	20,38	6.	Jodłownik	17,50	7.	Grybów	22,63
8.	Łużna	20,00	7.	Słopnice	15,75	8.	Nowy Sącz	22,50
9.	Biecz	18,75	8.	Niedzwiedź	15,13	9.	Kamionka Wielka	22,38
10.	Gorlice	16,13	9.	Laskowa	12,50	10.	Korzenna	21,50
			10.	Tymbark	12,00	11.	Gródek n/D	15,75
			11.	Dobra	11,75	12.	Chelmiec	15,38
						13.	Łososina Dolna	14,25
						14.	Łabowa	13,00
							Podegrodzie	13,00
						15.	Rytró	12,00
						16.	Grybów (m)	11,75

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 3. Moduł III. Aktywność inwestycyjna gminy

Źródło: opracowanie własne.

Czwartym modulem, który wzięto pod uwagę w przygotowaniu oceny aktywności gmin Subregionu Sądeckiego, był moduł „efekty polityki społecznej” (Tab. 106). Liderem w tym module okazało się miasto Nowy Sącz, które w omawianym obszarze uzyskało 30,71 punktów. Kolejnymi jednostkami w tym zestawieniu zostały: gmina Uście Gorlickie (26,43) oraz Krynica-Zdrój (26,00).

Tab. 106. Moduł IV. Efekty polityki społecznej

L.p.	Gmina	Punkty
1.	Nowy Sącz	30,71
2.	Uście Gorlickie	26,43
3.	Krynica-Zdrój	26,00
4.	Gorlice	25,29
	Rytro	25,29
5.	Moszczenica	24,71
6.	Chełmiec	24,00
	Gorlice (m)	24,00
7.	Jodłownik	23,57
8.	Limanowa (m)	23,29
9.	Kamionka Wielka	23,14
	Podegrodzie	23,14
10.	Lipinki	22,14
	Łososina Dolna	22,14
11.	Limanowa	21,57
12.	Mszana Dolna (m)	21,43
13.	Łużna	21,00
14.	Biecz	20,86
15.	Muszyna	20,71
16.	Laskowa	20,29
17.	Gródek nad Dunajcem	19,43
	Stary Sącz	19,43
18.	Kamienica	18,86
19.	Grybów	18,71
20.	Ropa	18,57
21.	Tymbark	18,43
22.	Mszana Dolna	17,86
23.	Łącko	17,00
24.	Bobowa	16,86
25.	Piwniczna-Zdrój	16,71
	Sękowa	16,71
26.	Łukowica	16,43
27.	Grybów (m)	16,29
28.	Łabowa	15,29
29.	Dobra	15,14
30.	Nawojowa	14,43
31.	Korzenna	13,71

	Niedźwiedz	13,71
32.	Słopnice	9,29

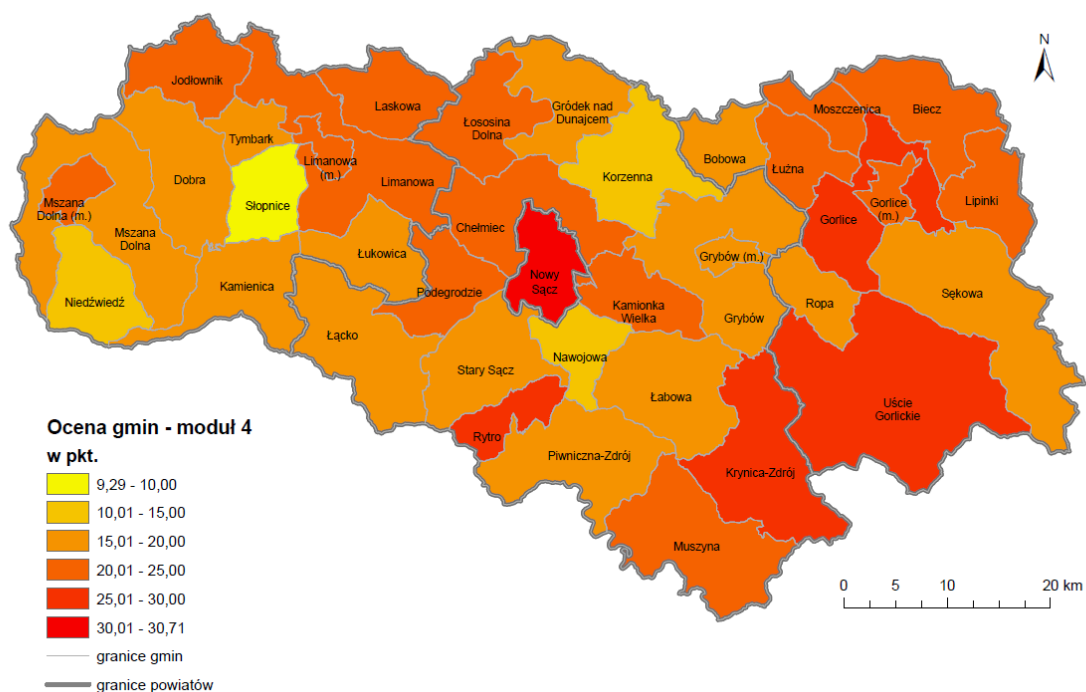
Źródło: opracowanie własne.

Tab. 107. Moduł IV. Efekty polityki społecznej – ocena w powiatach

Powiat gorlicki			Powiat limanowski			Powiat nowosądecki		
L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty
1.	Uście Gorlickie	26,43	1.	Jodłownik	23,57	1.	Nowy Sącz	30,71
2.	Gorlice	25,29	2.	Limanowa (m)	23,29	2.	Krynica-Zdrój	26,00
3.	Moszczenica	24,71	3.	Limanowa	21,57	3.	Rytro	25,29
4.	Gorlice (m)	24,00	4.	Mszana Dolna (m)	21,43	4.	Chelmiec	24,00
5.	Lipinki	22,14	5.	Laskowa	20,29	5.	Kamionka Wielka	23,14
6.	Łużna	21,00	6.	Kamienica	18,86		Podegrodzie	23,14
7.	Biecz	20,86	7.	Tymbark	18,43	6.	Łososina Dolna	22,14
8.	Ropa	18,57	8.	Mszana Dolna	17,86	7.	Muszyna	20,71
9.	Bobowa	16,86	9.	Łukowica	16,43	8.	Gródek n/D	19,43
10.	Sękowa	16,71	10.	Dobra	15,14		Stary Sącz	19,43
			11.	Niedźwiedz	13,71	9.	Grybów	18,71
			12.	Słopnice	9,29	10.	Łącko	17,00
						11.	Piwniczna-Zdrój	16,71
						12.	Grybów (m)	16,29
						13.	Łabowa	15,29
						14.	Nawojowa	14,43
						15.	Korzenna	13,71

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 4. Moduł IV. Efekty polityki społecznej

Źródło: opracowanie własne.

Zestawiając gminy w module „dynamika” obserwuje się, iż pierwsze miejsce w 2020 roku zajęła gmina Sękowa osiągając 27,63 punktów. Na drugim i trzecim miejscu znalazły się

kolejno: gmina Uście Gorlickie (25,50 punktów) oraz gmina Rytro (25,33 punktów).
Pozostałe wyniki przedstawia Tab. 108.

Tab. 108. Moduł V. Dynamika

L.p.	Gmina	Punkty
1.	Sękowa	27,63
2.	Uście Gorlickie	25,50
3.	Rytro	25,33
4.	Laskowa	25,17
5.	Lipinki	24,38
6.	Bobowa	24,25
7.	Kamionka Wielka	24,13
8.	Piwniczna-Zdrój	23,79
9.	Limanowa	23,63
10.	Słupnice	23,29
11.	Grybów (m)	23,25
	Mszana Dolna (m)	23,25
12.	Limanowa (m)	22,83
13.	Łososina Dolna	22,17
14.	Biecz	21,25
15.	Niedźwiedź	21,17
16.	Moszczenica	20,67
17.	Gródek nad Dunajcem	20,46
18.	Łącko	20,00
19.	Mszana Dolna	19,92
20.	Grybów	19,79
21.	Kamienica	19,67
22.	Jodłownik	19,46
	Tymbark	19,46
23.	Ropa	19,13
24.	Korzenna	18,92
	Łukowica	18,92
25.	Krynica-Zdrój	18,79
26.	Gorlice	17,75
27.	Łabowa	17,21
28.	Dobra	17,13
29.	Gorlice (m)	16,88
30.	Nowy Sącz	16,83
31.	Stary Sącz	16,67
32.	Łużna	16,54
33.	Chełmiec	16,08
34.	Podegrodzie	15,71
35.	Nawojowa	14,79
36.	Muszyna	14,00

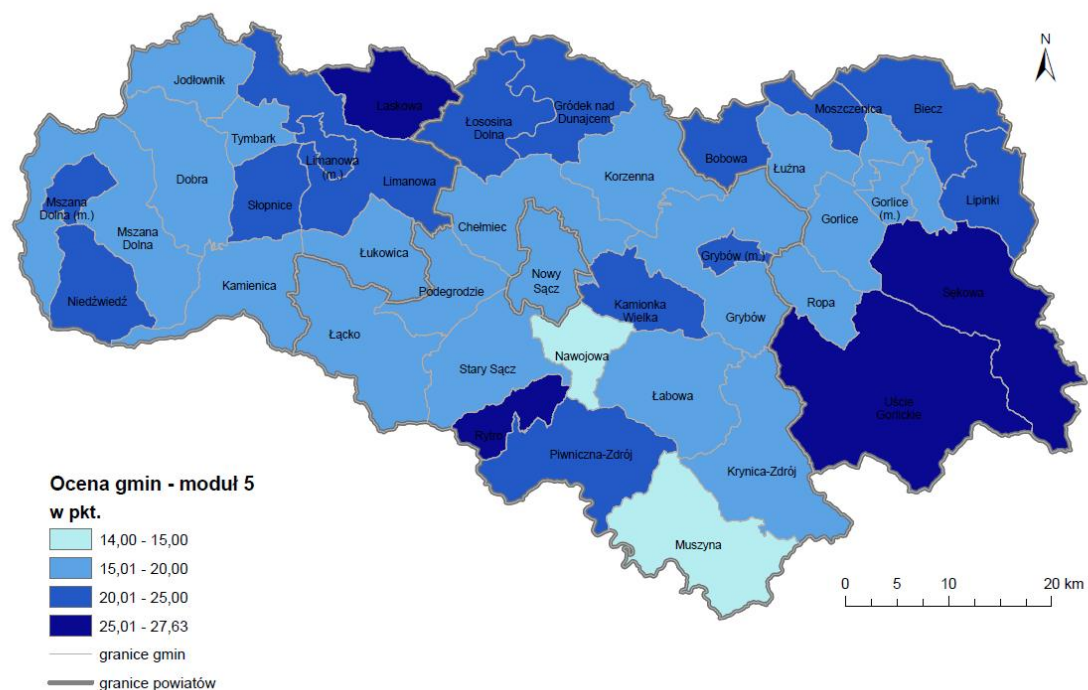
Źródło: opracowanie własne.

Tab. 109. Moduł V. Dynamika – ocena w powiatach

Powiat gorlicki			Powiat limanowski			Powiat nowosądecki		
L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty
1.	Sękowa	27,63	1.	Laskowa	25,17	1.	Rytko	25,33
2.	Uście Gorlickie	25,50	2.	Limanowa	23,63	2.	Kamionka Wielka	24,13
3.	Lipinki	24,38	3.	Słopnice	23,29	3.	Piwniczna-Zdrój	23,79
4.	Bobowa	24,25	4.	Mszana Dolna (m)	23,25	4.	Grybów (m)	23,25
5.	Biecz	21,25	5.	Limanowa (m)	22,83	5.	Łososina Dolna	22,17
6.	Moszczenica	20,67	6.	Niedźwiedź	21,17	6.	Gródek n/D	20,46
7.	Ropa	19,13	7.	Mszana Dolna	19,92	7.	Łącko	20,00
8.	Gorlice	17,75	8.	Kamienica	19,67	8.	Grybów	19,79
9.	Gorlice (m)	16,88	9.	Jodłownik	19,46	9.	Korzenna	18,92
10.	Łużna	16,54	9.	Tymbark	19,46	10.	Krynica-Zdrój	18,79
			10.	Łukowica	18,92	11.	Łabowa	17,21
			11.	Dobra	17,13	12.	Nowy Sącz	16,83
						13.	Stary Sącz	16,67
						14.	Chelmiec	16,08
						15.	Podegrodzie	15,71
						16.	Nawojowa	14,79
						17.	Muszyna	14,00

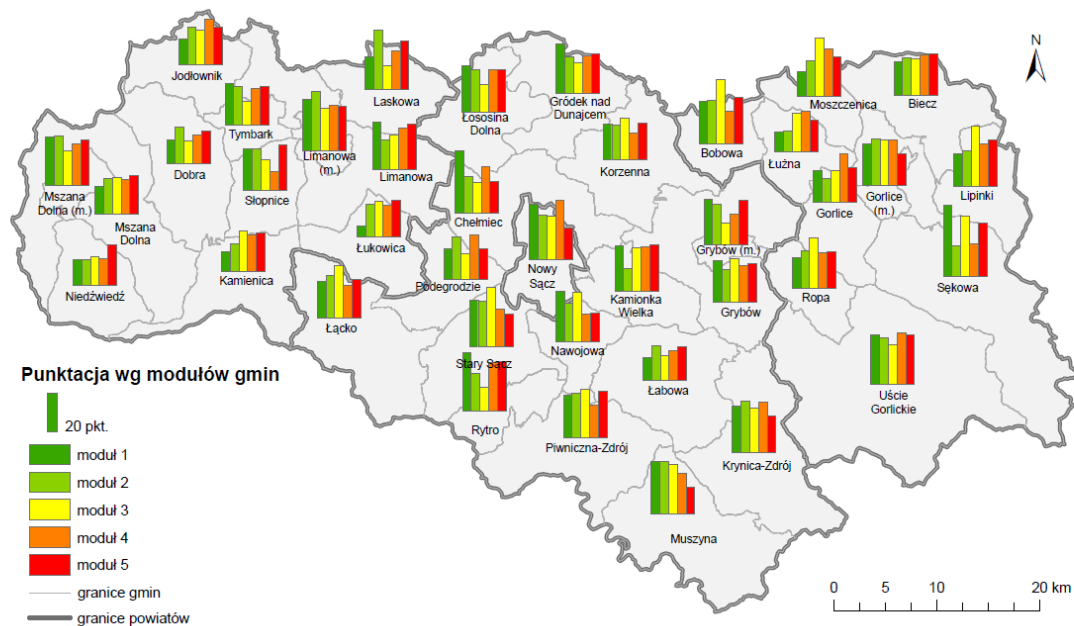
Źródło: opracowanie własne.

Mapa 5. Moduł V. Dynamika

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 6. Podsumowanie wyników w poszczególnych modułach

Źródło: opracowanie własne.

Prezentując wyniki drugiej części, czyli oceny uogólnionej, trzeba przypomnieć, iż jest ona prostą agregacją ocen w ramach pięciu wcześniej omówionych modułów. Tab. 110 prezentuje ostateczne wyniki oceny aktywności gmin Subregionu Sąddeckiego za rok 2020.

W roku 2020 najbardziej aktywną jednostką terytorialną w Subregionie Sąddeckim okazała się gmina Sękowa, która uzyskała łącznie 127,69 punktów. Drugą lokatę pod względem oceny końcowej uzyskało miasto Limanowa w przypadku którego ogólna ocena wyniosła 124,90 punktów i była niższa od najwyższej o 2,79 punktu. „Pierwszą trójkę” liderów rankingu aktywności gmin Subregionu Sąddeckiego za 2020 rok zamknęło z wynikiem 122,09 miasto Nowy Sącz.

Tab. 110. OCENA KOŃCOWA

L.p.	Gmina	Punkty
1.	Sękowa	127,69
2.	Limanowa (m)	124,90
3.	Nowy Sącz	122,09
4.	Uście Gorlickie	121,46
5.	Bobowa	119,11
6.	Krynica-Zdrój	118,37
7.	Muszyna	114,66
8.	Stary Sącz	114,23
9.	Lipinki	113,52
10.	Mszana Dolna (m)	113,13
11.	Rytro	112,12
12.	Gorlice (m)	111,06
13.	Piwniczna-Zdrój	110,30
14.	Moszczenica	107,01
15.	Chełmiec	106,41
16.	Laskowa	105,46
17.	Łącko	105,20
18.	Kamionka Wielka	104,80
19.	Łososina Dolna	104,36
20.	Limanowa	103,63
21.	Nawojowa	100,92
22.	Gródek nad Dunajcem	99,79
23.	Grybów	99,28
24.	Ropa	98,83
25.	Biecz	97,56
26.	Grybów (m)	96,34
27.	Jodłownik	93,03
28.	Słopnice	91,23
29.	Tymbark	90,59
30.	Korzenna	90,48
31.	Podegrodzie	89,20
32.	Mszana Dolna	89,03
33.	Gorlice	88,02
34.	Kamienica	83,36
35.	Łużna	78,24
36.	Niedźwiedź	76,66
37.	Łukowica	75,83
38.	Dobra	75,47
39.	Łabowa	74,85

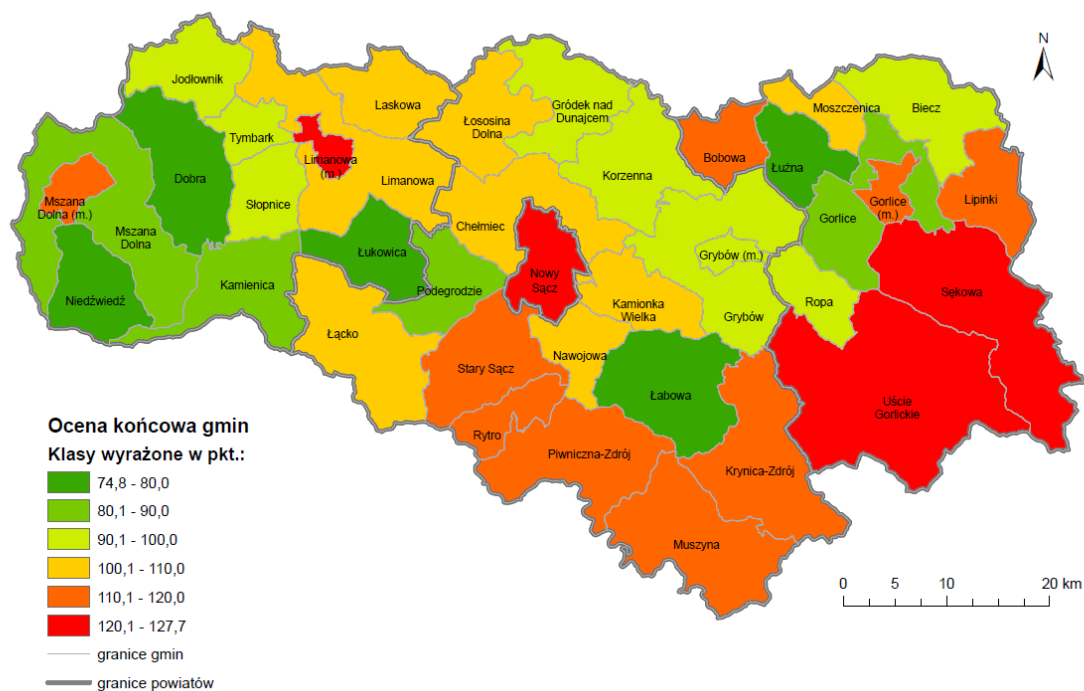
Źródło: opracowanie własne.

Tab. 111. OCENA KOŃCOWA – w powiatach

Powiat gorlicki			Powiat limanowski			Powiat nowosądecki		
L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty	L.p.	Gmina	Punkty
1.	Sękowa	127,69	1.	Limanowa (m)	124,90	1.	Nowy Sącz	122,09
2.	Uście Gorlickie	121,46	2.	Mszana Dolna (m)	113,13	2.	Krynica-Zdrój	118,37
3.	Bobowa	119,11	3.	Laskowa	105,46	3.	Muszyna	114,66
4.	Lipinki	113,52	4.	Limanowa	103,63	4.	Stary Sącz	114,23
5.	Gorlice (m)	111,06	5.	Jodłownik	93,03	5.	Rytró	112,12
6.	Moszczenica	107,01	6.	Słopnice	91,23	6.	Piwniczna-Zdrój	110,30
7.	Ropa	98,83	7.	Tymbark	90,59	7.	Chelmiec	106,41
8.	Biecz	97,56	8.	Mszana Dolna	89,03	8.	Łącko	105,20
9.	Gorlice	88,02	9.	Kamienica	83,36	9.	Kamionka Wielka	104,80
10.	Łużna	78,24	10.	Niedzwiedź	76,66	10.	Łososina Dolna	104,36
			11.	Łukowica	75,83	11.	Nawojowa	100,92
			12.	Dobra	75,47	12.	Gródek n/D	99,79
						13.	Grybów	99,28
						14.	Grybów (m)	96,34
						15.	Korzenna	90,48
						16.	Podegrodzie	89,20
						17.	Łabowa	74,85

Źródło: opracowanie własne.

Mapa 7. OCENA KOŃCOWA

Źródło: opracowanie własne.